

Запорожець.

Козак душа прайдива
- Главо добре «дбає»;
Хоч не лахтїс, - то нѣжи бѣ,
- а ссѣ-ж не гдлає. -

Українська
А Б В Т К А.

Вистачить

Микола Гаццук.

МОСКВА.

В Архиві Університетської

бібліотеки.

ПЕЧАТАТЬ ПОЗВОЛЯЕТСЯ

съ тѣмъ, чтобы по отпечатаніи представлено было въ Ценсурный Комитетъ узаконенное число экземпляровъ. Москва, 7-го Марта, 1860 года.

Ценсоръ И. Росковшенко.

ПРИСВІТКА.

Панові Обіччани, — панові Господари!

Починаючи промовань твѣта „працю, а мѣшѣ заз-
дадегид казати, шѣ скілки мѣні не трапалога бачи-
чи та читати вѣкваріѣ, чи вѣдрѣкѣваних, чи дѣ-
ким понапѣсѣваних, тѣ але-ж, читаючи іх, а заѣше і
акоѣ несхич, привертаѣ дѣ одного ѣсе скѣткѣ: шѣ во-
ні, маючи ѣ себе чи-мало доброго, правдивого і на-
гірш побѣжного, не мають тѣлки одного, але багнѣшо-
го, — не мають мови того людѣ, за-гала акого вони
пишѣцца, чи вистачающѣ.

З-за того ѣданѣ кожній, хто по них має свѣчнитѣ,
читаючи розѣмні припѣвѣтки і примовѣки, шѣ ѣсе до-
стоѣтѣ повизначѣвані ѣ них правдивою церковно-сло-
вѣнскою мовою, — неѣтнѣ іх гаразд и важко ѣмѣ, мо-
рочѣчи голоѣ, ковизти над ѣїма розѣмними там
вѣслоѣками, і тагне вѣн іх — тагне, неѣталяючи ні-

чого; прогає не оден час навіт', та аж занѣдицца
омѣ невозі.

Бачучи це і добре знаючи, якѣ припинкѣ роблют'
вѣкварі ті належномѣ свіщенію, а побавиѣ скласти
свою працю, пилюючи, шоб вона, як першій і чинюк,
вѣла налатѣйша людѣ маломѣ, - ласила в ого рідним та
звичним омі словом и не трѣчала в ого вѣд себе важ-
ким примѣшне - наданним омі писаніем.

Вважаючи на цеє, а притримаѣ не Петріѣскої авѣц-
ці, яка не здатна до нашої мови, але церковної, - и
такого навіт' писаня [орфографіі], яке прадѣве вѣло і
нас и єнерѣшилоє по старѣписях наших; тілїки ж а вики-
нѣ з неї: ѡ, ѱ, ѣ, ѿ, ѣ, ѡ, ѡ, ѣ, ѡ, ѡ, ѡ, ѡ, ѡ,
без яких і змога нам достотѣ «перевѣтити»; те ж самѣ
і без титанѣ; а, замѣцї того, придаѣ літерѣ і [ітѣ],
якої хоча «не вѣло і авѣцці, обаче ж вона на частѣю
трапаліцца по наших старѣписях и дѣже нам напри-
трѣвна, коли ми здамоє на прадѣвн основн нашої «мови.

Ак це наше єтородаѣне писанѣ [орфографіа] не кож-

номъ ше дознакѣ добре, то мѣшъ про неї дѣшѣ
«казати :

Значка [„] їка начастѣю становилає над гласни-
ми а, ѐ, ї, ѡ, ѣ, ѡ, ѣ, ѡ, тоді треба було вимо-
лати їх за: аї, її, ії, нї, ої, єї, юї і аї.

[О] чи [Ѣ] аки трапляюцца скрізь по старописах на-
ших и начастѣю [Ѣ] почацці слѣб, вимовлялиє [Ѣ] нас
не за просте [Ѣ], а неначе-б за глѣхѣ [Ѣ]; [Ѣ] по-річ
того а «здаєца притриматиє не [О], а [Ѣ].

[О] витиналоє за [їо].

Замієцъ [Ѣ] назаєше становилає мѣка зѣпинка [Ѣ];
а замієцъ [Ѣ], - важка [Ѣ].

Ак до нашої мови [Ѣ] аѢ згола непотрібне, то
замієцъ Ѣго, повинно витримувати [ї].

Маючи крес, шѣ-б дати лѣтѣшѣ і замѣнѣшѣ змо-
гѣ свѣтитиє маломѣ [Ѣ] належних Ѣго основах, а спо-
чаткѣ прибравѣ невелички тѣ але-ж єшто - простолюдні
вѣрши, аки кожномѣ дознакѣ добре, розкладаючи їх на
складї; а єї : ба, бра, бра, гра, єра, фѣра і дрѣг., ак

некчемні і важко-стомини, а витривалі, сподіваючись, що так буде гаразд, и матимуща з того належний скіток ссучили.

Від цієї вже лавиці, коли її добре знатиме і по неї читатиме, — кожний латинке перède до Псалтиря і читатиме свате слово, напиртрівніше кожному чоловікові з світі. Ї по-річ того, на скінчи цієї книжці, а приклад невеличк з світк; те-ж саме і з по-річ Московскої.

6-го Грудня,

Микола Гаццук.

1839 року.

Думки, промовані тата, позаписані з 40, 41, 42, 43 і 44-ми роцї; напразднівши і достотніши з них добзті від: — Гаврила Березайського (1); Старого Мамвта Таращайського (2); Головка-Хоменка Кітшовайкого (3); безрідного запорожца старого Хвєска Умїхи (4) і друг.

Запорожеї, шотата з похациї, змаловані з протена Канзловського (Старої - Сїун); належні до нього вїрши видруквані на 40-ї складці.

1) Книжескої Пал: Таращайського повіт з села Великої Березаїці.

2) З гор: Таращи.

3) З сел. Кітшовато.

4) Він тоді повертавса з гор. Тирасполі.

ЛБѢТКА 8кРАЇНСКА

ЧН

Ключ до свічень.

ЭН ГО Л.

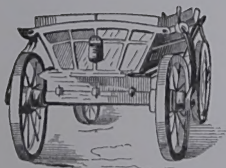
ДНГОА

БАН Д8 рд.

Handy.

Б

В і з.

Віз.

Г

Гар ма ш

Гармаш.

Д

До ѿ би ш.

Доѣиш.

Е

Ѣ ван ге лі є.

Ѣвангеліє.

Ж

ЖѢ па н.

ЖѢпан.

З

За по ро же ѡ.

Запорожеѡ.

І

Із де ѡ.

Іздеѡ.

Н

Н ко на.

Нкона

К

Ко за к.

Козак.

Л

Лі ж ко.

Ліжко.

М

Мо ска л.

Москал.

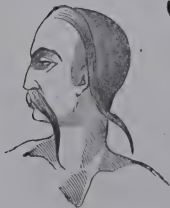
Н

Но чви.

Ночви.

О

О СЕ ЛЕ ДЕ Ы.

ОСЕЛЕДЦ.

П

ПІ ВЕ Н.

ПІВЕН.

Р

РҮ ШНН ЦА.

РҮШНИЦА.

Г

ГЛО БО ДЖА Н.

ГЛОБОДЖАН.

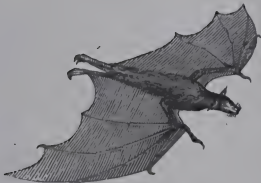
Т

Та тар 8а.

Татарда

У

У пи р̃.

Упир̃.

Ф

Фи лл.

Филл.

Х

Ха та.

Хата.

Ц

Ц а п.

Цап.

Ч

Ча ба н.

Чабан.

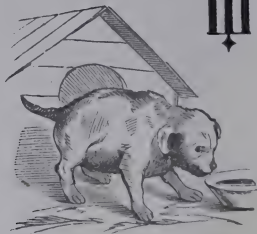
Ш

Ша бл.

Шабла

Щ

Ще н.

Щен.

Ю

А

Юр та.

Юрта.

Ат ка.

Атна.

А Б В Г Д Е Ё Ж
 З И Ї Н К Л М Н
 О П Р С Т У Ў Ф
 Х Ц Ч Ш Щ Ю Ъ

А Б В Г Д Е Ё Ж З
 И Ї Н К Л М Н О П
 Р С Т У Ў Ф Х Ц Ч
 Ш Щ Ю Ъ.

а	в	б	г	д	е	є	ж	з	ї	і
н	к	л	м	н	о	п	р	с	т	ѣ
ѣ	ф	х	ц	ч	ш	щ	ю	ѡ.		

Назві́йка зна́чок :

(') - ма́лка зб́пінка.

(^) - ва́жка зб́пінка.

(") - "і́ка.

Ма́лєє́є́нкі́ хлопчи́к,

Ма́лєє́є́нкі́ хлопчи́к,

Ма́лєє́є́нкі́ хлопчи́к,

Злі́з на сто́бчи́к,

Злі́з на сто́бчи́к,

Злі́з на сто́бчи́к,

(ѣ) - скрі́з вити́на́цца за гла́хі (к), чи (ѣ) и (к) ѣ кѡї.

Ї сѣпилочкѣ граѣ,

Ї сѣпилочкѣ граѣ,

Ї сѣпилочкѣ граѣ,

Христа „забаѣлаѣ.

Христа „забаѣлаѣ.

Христа „забаѣлаѣ.

Ма ле сѣн кѣ хлопчик,

Малесѣн кѣ хлопчик,

Зліз на стоѣпчик,

Зліз на стоѣпчик,

Ї сѣпилочкѣ граѣ,

Ї сѣпилочкѣ граѣ,

Христа „забаѣлаѣ.

Христа „забаѣлаѣ.

Малесѣн кѣ хлопчик,

Зліз на стоѣпчик,

Ї спилочкѣ грає,
Христе «забаблє».

Раѣлики, паѣлики!

Раѣлики, паѣлики!

Раѣлики, паѣлики!

Вистаѣ рїжки,

Вистаѣ рїжки,

Вистаѣ рїжки,

На чотирн стїжки;

На чотирн стїжки;

На чотирн стїжки;

Тобї два, мїнї два, -

Тобї два, мїнї два, -

Тобї два, мїнї два,

Т` МАТИМЕМ ОБІДВА.

Т` МАТИМЕМ ОБІДВА.

Т` МАТИМЕМ ОБІДВА.

РАЇЛН КЪ , ПАЇЛН КЪ !

РАЇЛНЪ , ПАЇЛНЪ !

ВИСТАЇ РІЖКИ ,

ВИСТАЇ РІЖКИ .

НА ЧОТИРИ СТІЖКИ ;

НА ЧОТИРИ СТІЖКИ ;

ТО БІДВА , МІНІДВА , -

ТОБІДВА , МІНІДВА , -

Т` МАТИМЕМ ОБІДВА.

Т` МАТИМЕМ ОБІДВА.

РАЇЛНЪ , ПАЇЛНЪ !

ВИСТАЇ РІЖКИ ,

НА ЧОТИРИ СТІЖКИ ;

ТОБІДВА , МІНІДВА , -

Т` МАТИМЕМ ОБІДВА.

А ко за-де рн за,

А ко за-де рн за,

А ко за-де рн за,

ПіѸ бо ка лѸ пле на, -

ПіѸ бо ка лѸ пле на, -

ПіѸ бо ка лѸ пле на, -

За ко пѸ кѸ пле на;

За ко пѸ кѸ пле на;

За ко пѸ кѸ пле на;

ТѸ пѸ, тѸ пѸ „но га ми -

ТѸ пѸ, тѸ пѸ „но га ми -

ТѸ пѸ, тѸ пѸ „но га ми

З ко лю те бе „ро га ми,

З ко лю те бе „ро га ми,

З ко лю те бе „ро га ми,

ХВОСТИКОМ МЕЛК -

ХВОСТИКОМ МЕЛК -

ХВОСТИКОМ МЕЛК -

ТЪТ ТОВІ СМЕРТ!

ТЪТ ТОВІ СМЕРТ!

ТЪТ ТОВІ СМЕРТ!

М КО ЗА - ДЕРИ ЗА!

М КОЗА - ДЕРИ ЗА!

ПЪС БО КА ЛЪ ПЛЕ НА,

ПЪС БОКА ЛЪ ПЛЕ НА,

ЗА КО ПЪ КЪ ПЛЕ НА;

ЗА КОПЪ КЪ ПЛЕ НА;

ТЪ ПЪ, ТЪ ПЪ „НО ГА МИ,

ТЪ ПЪ, ТЪ ПЪ „НО ГА МИ,

ЗКО ЛЮ ТЕ БЕ „РО ГА МИ,

ЗКО ЛЮ ТЕ БЕ „РО ГА МИ,

ХКО ЄТИ КОМ МЕ ЛІК -

ХКОСТИКОМ МЕЛІК

ТЇТ ТО ВІ «СМЕ РТ»!

ТЇТ ТОВІ «СМЕРТ»!

М КОЗА - ДЕРИЗА!

ПІД БОКА ЛЮПЛЕНА,

ЗА КОПД КЮПЛЕНА;

ТЮПД, ТЮПД «НОГАМИ -

ЗКОЛЮ ТЕБЕ «РОГАМИ,

ХКОСТИКОМ МЕЛІК -

ТЇТ ТОВІ «СМЕРТ»!

И ДЕ КОЗА РОГАТА,

И ДЕ КО ЗА РО ГА ТА,

И ДІ КОЗА РОГАТА,

ВЕ ДЕ ДІТОК КОШАТА;

ВЕ ДЕ ДІ ТОК КО ШЛА ТА;

ВЕ ДІ ДІТОК КОШАТА;

І хто кѣзю торкне, -

І хто кѣзю торкне, -

І хто кѣзю торкне, -

Того кѣзѣ шпѣрхне.

Того кѣзѣ шпѣрхне.

Того кѣзѣ шпѣрхне.

Иде коза рога та,

Иде коза рога та,

Иде дѣток кошла та;

Иде дѣток кошла та;

І хто кѣзю торкне, -

І хто кѣзю торкне, -

Того кѣзѣ шпѣрхне.

Того кѣзѣ шпѣрхне.

Иде коза рога та,

Иде дѣток кошла та;

А хто кѣзю торкне, -
Того кѣзда шпэрхне.

Иди, иди дожчикѸ,

Иди, иди дожчикѸ,

Иди, иди дожчикѸ,

ЗварѸ тобі „корщикѸ,

ЗварѸ тобі „ворщикѸ,

ЗварѸ тобі „корщикѸ,

Ї поливланієм горщикѸ;

Ї поливланієм горщикѸ;

Ї поливланієм горщикѸ;

А сові, - то кашки,

А сові, - то кашки,

А сові, - то кашки,

Стрибати „гопашки“;

Стриба́ти „гопа́шки“;

Стрибати „гопашки“;

Гопа́, гопа́ гопашни́чки,

Гопа́, гопа́ гопа́шнички́,

Гопа́, гопа́ гопашни́чки,

Наї́шнєа ѓже́ кашнички́!

На і́шнєа ѓже́ кашнички́!

Наї́шнєа ѓже́ кашнички́!

Иди́, иди́ до́жчи́кѣ,

Иди́, иди́ до́жчикѣ́,

Зва́рѣ́ то́вѣ „во́рщи́кѣ́,

Зва́рѣ́ то́вѣ „во́рщи́кѣ́,

Ї́ по́ли́ла́ нї́м го́рщи́кѣ́;

Ї́ по́ли́ла́ нї́м го́рщи́кѣ́;

А́ со́ вї́, — чо́ кашки́,

А́ со́ вї́, — чо́ кашки́,

Отри ба ти «га пани ки ;

Отривати «гопашки ;

Го па́, го па́ го па́ шич ки ,

Гопà , гопà гопàшички ,

На і́с ши сà єже ка шич ки !

На і́сши сà єже кашички !

Нди , нди дожчикѸ ,

ЗварѸ товї «ворцикѸ ,

Ѹ полиєланїм горцикѸ ;

Я совї , — то кашки ,

Отривати «гопашки ;

Гопà , гопà гопàшички ,

На і́сши сà єже кашички !

С О Н.

С О Н.

Х о д є с о н п о з в і к о н,

Х о д є с о н п о з в і к о н ,

Х о д є с о н п о з в і к о н ,

Я д р и м о т а «к о л о п л о т а.

Я д р и м о т а «к о л о п л о т а.

Я д р и м о т а «к о л о п л о т а.

П и т а і ц ц я с о н д р и м о т и:

П и т а і ц ц я с о н д р и м о т и:

П и т а і ц ц я с о н д р и м о т и:

ДѢ-Ж МАТИМИШ НОЧУВАТИ?

ДѢ-Ж МАТИМИШ НОЧУВАТИ?

ДѢ-Ж МАТИМИШ НОЧУВАТИ?

ТАМ, ДѢ ХАТКА „ТЕПЛЕЊКА“,

ТАМ, ДѢ ХАТКА „ТЕПЛЕЊКА“,

ТАМ, ДѢ ХАТКА „ТЕПЛЕЊКА“.

ДѢ ДИТИНКА „МАЛЕЊКА“;

ДѢ ДИТИНКА „МАЛЕЊКА“;

ДѢ ДИТИНКА „МАЛЕЊКА“;

ТАМ МАТИМЪ „НОЧУВАТИ“,

ТАМ МАТИМЪ „НОЧУВАТИ“,

ТАМ МАТИМЪ „НОЧУВАТИ“.

ДИТИНОЊКЪ „КОЛИХАТИ“.

ДИТИНОЊКЪ „КОЛИХАТИ“.

ДИТИНОЊКЪ „КОЛИХАТИ“.

Хо де сон поз вікон,

Ходе сон поз вікон,

Я дримота «коло плота.

Я дримота «коло плота.

Пита́цца сон дримоти:

Пита́цца сон дримоти:

- Де-ж матимши но́ч ба́ти?

Де-ж матимши но́чба́ти?

- Там, де хат ка́ тепле́н ка́,

- Там, де хатка́ «тепле́нка́,

- Де ди́тин ка́ «ма́ле́н ка́,

- Де ди́тинка́ «ма́ле́нка́;

- Там ма́ти мѝ «но́ч ка́ти,

- Там ма́тимѝ «но́чба́ти,

- Ди́ти но́й кѝ «ко́ли ха́ти.

- Ди́тино́йкѝ «ко́ли ха́ти.

Ходе сон поз вікон,

Я дримота «коло плота.

Пита́цца сон дримоти:

Де-ж матимши но́чба́ти?

- Там, де хатка „тепле́нка“,
 - де дитинка „мале́нка“;
 - Там матимѸ „ночѸвати“,
 - дитино́нкѸ „ко́лнхати“.
-

НА ОБ. ВАСИЛА.

НА ОБ. ВАСИЛА.

Заї́шка.

ХОДЕ ИЛА,

ХО ДЕ ИЛА,

НА ВАСИЛА,

НА ВАСИЛА,

Но єѣ ꙗ҃г҃ѣ

Но єѣ ꙗ҃г҃ѣ

Жи҃тѣ нѣ ю;

Жи҃тѣ нѣ ю;

Вѣдѣ махнѣ,

Вѣдѣ махнѣ,

Жи҃то ꙗ҃ро҃стѣ.

Жи҃то ꙗ҃ро҃стѣ.

Божа Мати,

Божа Мати

Жи҃то ꙗ҃жала,

Жи҃то ꙗ҃жала,

Хлѣбъ ро҃билѣ,

Хлѣбъ ро҃билѣ,

Їсїм ділила.

Їсїм ділила.

Родн-ж Божє,

Родн-ж Божє

Жнто, пшєницю,

Жнто, пше-ни-цю,

І сєлєкє пашницю,

І сєлєкє пашницю

Добрим людам,

Добрим людам .

На сживицю,

На сживицю.

Вїтїмо вас,

Вїтїмо вас,

П а н о ъ ъ, ъ ч а с:

Па но ъ ъ, ъ ч а с:

З с в а т ѣ - д н е м,

З с в а т ѣ - д н е м

З Б а с и л е м,

З Б а с и л е м,

Т а з н о в н и м р о к о м

Та з н о в н и м р о к о м

П о з д о р о ъ Б о ж е „в а с!

По з до ро ъ Бо же „в а с!

СВЯТЕ РІЗДКО.

КОЛАДКА.

О зї ро́н ка зїшла ста ла,

О зїро́нка зїшла стала,

Иж-бо на́ се́с сві́т про́їла.

Иж-бо на́ се́с сві́т про́їла.

Ми́ли́ Бо́же! То́бі сла́ва!

Ми́ли́ Бо́же! То́бі сла́ва!

Скрі́зь по́ сві́т хва́ла, хва́ла!

Скрі́зь по́ сві́т хва́ла, хва́ла!

Ста́ла́ і́ не́ бі́ за́па́ла ла,

Ста́ла і́ не́ бі́ за́па́ла ла,

Ик-би́ ра́їка зло́та бра́ма.

Ик-би́ ра́їка зло́та бра́ма.

Ми́ли́ Бо́же! То́бі сла́ва!

Ми́ли́ Бо́же! То́бі сла́ва!

Скрі́зь по́ сві́т хва́ла, хва́ла!

Скрі́зь по́ сві́т хва́ла, хва́ла!

Ї Віфлі'ємі, з Божі' воли,

Ї Віфлі'ємі, з Божі' волі,

По ро ди лоє ді те «до лі.

Породи лоє ді те «до лі,

Ми ли Бо же! То бі сла ва!

Ми ли Бо же! Тобі сла ва!

Окрі́з по сві́тѣ хва ла, хва ла!

Окрі́з по сві́тѣ хва ла, хва ла!

По з ві та ли са дн го ли,

Позвітали са днго ли,

І скъпчи лиє ко ло єто ні.

І скъпчилиє ко ло єто ні.

Ми ли Бо же! То бі сла ва!

Ми ли Бо же! Тобі сла ва!

Окрі́з по сві́тѣ хва ла, хва ла

Окрі́з по сві́тѣ хва ла, хва ла!

Ві та ю чи дн со ва ли,

Вітаючи днсовали,

І на сєс сві́т про спі ва ли:

І на сєс сві́т про спі ва ли:

Ми ли Бо же! То бі сла ва!

Ми ли Бо же! Тобі сла ва!

Окрі́з по сві́тѣ хва ла, хва ла!

Окрі́з по сві́тѣ хва ла, хва ла!

Сва те спі́де́ роз ти на ло́с,

Сва те спі́де́ розсти на ло́с,

Се́р це Про да зла ка ло́с.

Се́р це Про да зла ка ло́с.

Ми ли Бо же! То бі сла ва!

Ми ли Бо же! Тобі сла ва!

Окрі́з по сві́тѣ хва ла, хва ла!

Окрі́з по сві́тѣ хва ла, хва ла!

Зві́ле да́в він ді ти би ти,

Зві́ле да́в він ді ти би ти,

Спо ді ва́єс Хре ста згу би ти.

Спо ді ва́єс Хре ста згу би ти.

Ми ли Бо же! То бі сла ва!

Ми ли Бо же! Тобі сла ва!

Окрі́з по сві́тѣ хва ла, хва ла!

Окрі́з по сві́тѣ хва ла, хва ла!

Бо жа Не на про те знала,

Божа Нена про те знала,

Ї На за ре т по ман дрѣ ба ла.

Ї Назарет по ман дрѣ ба ла.

Ми ли Бо же! То бї сла ва!

Ми ли Бо же! То бї сла ва!

Скрі́з по сві́тѣ хва ла, хва ла!

Скрі́з по сві́тѣ хва ла! хва ла!

СВАТЄ РІЗДВО.

Коладка.

О зїронка зїшла стала,

Аж бо на деє сві́т проїшла.

Ми ли Бо же! То бї сла ва!

Скрі́з по сві́тѣ хва ла, хва ла!

Отала њ небї запалала,
 Як-ви р'яка злота брама.

Милїй Боже! Тобї слава!

Окрїз по свїтѣ хвала, хвала!

Ї Віфліємї, з Божїм волї,
 Породилос дїте „долі.

Милїй Боже! Тобї слава!

Окрїз по свїтѣ хвала, хвала!

Позвіталися Ангели,
 І склупчилис коло стонї.

Милїй Боже! Тобї слава!

Окрїз по свїтѣ хвала, хвала!

Вїтлюючи дїшовали,
 І на с'єс свїт проспівали:

Милїй Боже! Тобї слава!

Окрїз по свїтѣ хвала, хвала!

Св'яте спїсє розтїнналос,
 С'єрце Ирода злакалос.

Милй Боже! Тобї слава!

Окрїз по свїтѣ хвала, хвала!

Звїде даѣ вїн дїти вїти,

Сподїваѣ Хрїста згвїти.

Милй Боже! Тобї слава!

Окрїз по свїтѣ хвала, хвала!

Божа Нена про те знала,

Ѹ Назарет помандрѣвала.

Милй Боже! Тобї слава!

Окрїз по свїтѣ хвала, хвала!

Голодний синаш.

Голодний синаш.

Шо́ це то́ вї́ сина́ш? ста́ ло? - Ка́ за́ ба́т ко́
 Шо́ це то́вї́ сина́ш? ста́ ло? - Ка́ за́ ба́т ко́
 ко́ о́м? си́но?; чи́-то́? те́бе́ хо́ро́ви́на́ а́ ка́,-
 ко́о́м? си́но?; чи́-то́? те́бе́ хо́ро́ви́на́ а́ ка́,
 гні́тю́ ка́, чи́ де́ шо́; бо́ ти́-ж та́ ки́ ні́ чо́ го́ не́
 гні́тю́ ка́, чи́ де́ шо́; бо́ ти́-ж та́ ки́ ні́ чо́ го́ не́
 і́ си́? Чи́ і́с ти́ со́ го́д на́ шо́? - Ні́, та́ т?; ті́а́ ки́
 і́ си́? Чи́ і́с ти́ со́ го́д на́ шо́? - Ні́, та́ т?; ті́а́ ки́
 со́ го́д на́? ра́н ці́ да́ ли́ мї́ ні́ ма́ мо́ о́ кра́ і́ чо́к
 со́ го́д на́? ра́н ці́ да́ ли́ мї́ ні́ ма́ мо́ о́ кра́ і́ чо́к
 хлі́ ба́, та́ че́ ртвї́ д? же́; от а́ і́ с? н? с? о́ го́ с?
 хлі́ ба́, та́ че́ ртвї́ д? же́; от а́ і́ с? н? с? о́ го́ с?
 вї́ дро́ з во́ дою́, шо́-б-то́ на́ мо́ чи́ ти́, та́ не́ с? лі́-
 вї́ дро́ з во́ дою́, шо́-б-то́ на́ мо́ чи́ ти́, та́ не́ с? лі́-

ЗЛО; ТАК А ОГО СХИМ И ЗГРИЗ; БІЛШЕ-Ж НІЧО ГІ-

ЗЛО; ТАК А ОГО СХИМ И ЗГРИЗ; БІЛШЕ-Ж НІЧОГІ-

СІН КО ЧНЕ ІС. -

СІНКО ЧНЕ ІС. -

Голодний синаш.

- ШО ЦЕ ТОВІ СИНАШ СТАЛО? - КАЗАВ БАТКО СВООМ СИНОВІ; ЧИ-ТО Ї ТЕБЕ ХОРОВИНА АКА, ГНІ-ТЮЧКА, ЧИ ДЕ-ШО, БО ТИЖ ТАКИ НІЧОГО НЕ ІСИ? ЧИ ІС ТИ СГОДНА ШО?"

- НІ ТАТЪ; ТІЛКИ СГОДНА Ї РАНЦІ ДАЛИ МІНІ МА-МО ОКРАІЧОК ХЛІБА, ТА ЧЕРЕТВІ ДЪЖЕ; ОТ А І СДНЪС ОГО Ї ВІДРО З ВОДОЮ, ШО-Б-ТО НАМОЧИТИ, ТА НЕДЛІЗЛО; ТАК А ОГО СХИМ И ЗГРИЗ; БІЛШЕ-Ж НІЧОГІСІНКО ЧНЕ ІС. -

Сіротонка.

Сіротонка.

З не ділії сіротонка плаче,

З не ділії сіротонка плаче,

Та леж ніхто іі не баче;

Та леж ніхто іі не баче;

Як коли за скаче,

Як коли заскаче,

То зараз їсак по баче.

То зараз їсак по баче.

З не ділії сіротонка плаче,

Та леж ніхто іі не баче;

Як коли заскаче,

То зараз їсак по баче.

Р а л ц і.

Р а л ц і.

Т а к ч а с о м 8 л ю д є в 8 к а є ,

Т а к ч а с о м 8 л ю д є в 8 б а є ,

Ш о к о ж н и с а м с в о і о х н в и в и з н а ч а є .

Ш о к о ж н и с а м с в о і о х н в и в и з н а ч а є .

—

К 8 п и 8 с о б і ч о л о в і к н о в и ш к а п о в и ч о в о т и ,

К 8 п и 8 с о б і ч о л о в і к н о в и ш к а п о в и ч о в о т и ,

ж и н ц і н а к 8 п и 8 к а б л 8 ч о к , а д о ц ц і с е р е ж к и . Н а .

ж и н ц і н а к 8 п и 8 к а б л 8 ч о к , а д о ц ц і с е р е ж к и . Н а .

с т а л о с в а т о , о т о 8 с і і п о 8 в и р а л и с а 8 с в о і

с т а л о с в а т о , о т о 8 с і і п о 8 в и р а л и с а 8 с в о і

р а л ц і . Ч о л о в і к с і 8 н а п о к 8 т і , т а в и с т а н о в и 8 -

р а л ц і . Ч о л о в і к с і 8 н а п о к 8 т і , т а в и с т а н о в и 8 -

ши но гѣ, чоѣ га, шѡ-б-то ба чи ли ѡ го но ви чо бо-
 ши ноѣ, чоѣ га, шѡ-б-то бачили ѡго но ви чоко-
 ти, і ка же жи нѣ цѣ: «а чом це ѣ нас ха та не ме-
 ти, і ка же жи нѣ цѣ: «а чом це ѣ нас ха та не ме-
 те на?» Жи н ка ви ста ви ла по-пе ред се бе рѣ ки, ро-
 те на? Жи н ка ви ста ви ла по-пе ред се бе рѣ ки, ро-
 что пи ри ѣ ши пѣ чи, шѡ-б-то ба чи ли і і ка ба ѣ чи,
 сто пи ри ѣ ши пѣ чи, шѡ-б-то бачили і і ка ба ѣ чи,
 та ка же: «чи а-ж не ка за ла?» А до чка за хѣ та-
 та ка же: «чи а-ж не ка за ла?» А до чка за хѣ та-
 ла го ло до ю так, шѡ се ре ж ки за те ле па ли, та
 ла го ло до ю так, шѡ се ре ж ки за те ле па ли, та
 ка же: «оц це ли хо! скѣ ки-ж і і на-де нѣ ме сти?»
 ка же: «оц це ли хо! скѣ ки-ж і і на-де нѣ ме сти?»

Райці.

Так часом з людє вѣбає,
Шо кожний сам свої охѣви визначає.

Купиѣ собі чоловік нові шакапови чоботи, жинці
накупиѣ каблучок, а доцці сережки. Настало свато,
ото сї і поѣвиралися з свої райці. Чоловік сїѣ на по-
кѣтї тѣ, вистановиѣши ногѣ, чобґа, шо-б-то бачили
ого нові чоботи, і каже жинці: «А чом це з нас ха-
та не метена?» Жинка виставила по-перед себе рѣки,
ростопириѣши пѣчки, шо-б-то бачили її каблучки, тѣ
каже: «Чи аж не казала!» А дочка захїтала голо-
сою так, шо сережки зателепалися, тѣ каже: «Оце
лихо! скільки ж її на-дѣн мести?»

Комашки, комашки!

Ховайте подшки,

- Татаре дѣт!.....

Запорожець.

Дивися і гада, та-ва ні негадаїш, [•]

Видкіл а родом, як мене звѣт, - а ні чичирк не
ззнаїш!

Комѣ трапалося, хоч раз, де по степѣ глѣти,

То зможе тѣ і прозвіско моє згадати;

Ї мене їх не одно, а є таки до катѣ,

Так мене звѣт, як наблизиш на де якого свѣта:

Жнд з вїдн за рїдного батїка величає,

Поважним добродїєм Лахѣа сєе називає;

[•] Ця погрозка почала визначатись на Українах з часу, коли-то вѣвшихъ-
тажкихъ стѣс з Лахами.

А ти, як хоч собі назви, на все це волю „даю,
А би-б не крамарем, - бо далє-бі полаю.

Гя, гя! Як вшл а молодї, шб-то вшл за сна!
Лажїс, як жав тїх бїучи, - рска не разс не зомїла;
А тепре нїжа шже дшжїш вїд лашина здаєцца,
Плечи нїгтї зацїмїлїт, як ден-то з ними по побєсс.
Така бачс не дошга лїт наших ца година:
Хшдко разквїтне, хшдко і збїане, як с полї та бїанна.
Хоча мїні „не жахно на стєпс „померати,
Та тїлки жал, шб нїкомс вшдє мене, як треба „по-
ховати.

Татарюга цшраїцца, а лаж, то не прїстшпе,
Хїба шже звїрча „зме за чшб, та і с бїрак поцшпе....
Гя, гя! Прїсттарїшїс, до родс пїти мшшс,
Ячє такї одпоминают пошде мою дшшс.
Тїлки-ж мїні „не гоже на лшбї там смерати,
Бо шє-ж-во жаг берє з лажами „погшлати.

Хоча́ вже трохи „Зледацна́“, та ше-ж-бак чють плечи,
 Зда́ецца-б поворо́т з Ляхами, - дже „грече“!
 Ачѐ шо́ нѣвѣ́т-ше по переки́нцян-б до смерти....
 Або жидю́ці, або Ляхи́ ше мѣшѣ́ нїса втерти.
 Гѐ! ше тѣрнѣ́-б Ляхи́ за виса́, та́ не трохи!
 Поро́злетї́лисѣ-б сїї, ак вї́д пожа́ги блохи!

Гє, дісчата голубонки,
 - Звіра̀теса до кшпонки!
 А би дітки - маленята,
 - Дрїбненікі хлопчината,
 Садовниця накрѣг - мене.
 Щїлнесеніко мижн - себе. -
 Та годї-ж вам гомонїти,
 Пвстѣбати і квалити;
 Почѣте-ж лиш шоб ѿ скажѣ,
 Покил нєна зварє кашѣ,
 Та вечеронкѣ зготѣ.
 Гє, ти малї! Утри нога!
 - Недивнїс на мене з кога....
 Нє про козѣ казатимѣ,
 Хѧ п цѣр!... нѣ слѣхѧтеж -
 Спїватимѣ:

Д у м к а

Про бідну сдова, та про її сині.

О с сватс неділю, якої бідна сдова,

Та старенка,

У своїй домівці з діточками маленкими гомоніла,

Та по нїмах їх не пшкала,

Чужим людям до рк на прожити не давала;

То вона собі на хирні час прожити сподївала.

Стали сини до розуму доходжати,

Стали собі молоде подружжє мати.

Стали свою мати-рідненку сдова старенку

Знебжати,

- з господи зганати:

«Ходїть - но мамо с чужу хатю проживати;

«Ха наши жінки не вбдуть з вас глззвати,

«Дїтки маленки не вбдуть вам докзчати.»

Тоді-ж сдова тее' зачсвае'

Словами „промошлаеть“ :

„О сини-ж ви мої - діти молодії!

Скільки а з вами рік горювала

Рсчками та псчками хліба „довсвала“,

Та вас рсдсвала -

„По нїмах не пскала“,

Тепре-ж чого а від вас зазнала!

Де-ж мїні сже покою собі „мати“,

Де-ж мїні вде стараго бїкс доскїнчати,

Та смерти марне „дочникати“?

Тоді близкїй ссїда тее' „зачсвае“,

Та до сдовн

Словами промошлаеть :

„О сдїсо старєнка! не плач, ходи до мене „проживати“,

Бсдиш ти с мене „хатс помїтати“,

Дїток малєнкїх доглядати; „

Бсдиш ти с мене до смерти хлїв-сїа сживати,

Та вѣдѣ «тебе за мати рідненькѣ побажати.

Тоді сѣдѣ все тѣе зачѣває,

До нѣго «приходжає,

Ї чѣжнѣ господі проживає,

Та шѣ днѣ дрібненьки слѣзи проливає....

А синам сѣм тѣм на свѣм пѣдваркѣ

Їже «прожиткѣ не має.

Отали людѣ тѣе зачѣвати,

Отали з сѣдовиченькѣ кепкѣвати,

Та стали з них дѣже «гладѣвати.

Шѣ зможе нѣстаршнѣ сѣдовиченько до своіх

Отаршнѣх братіѣ-козакіѣ словами:

«Братнѣ-ж моі старшнѣ-рідненьки,

«Дк голѣбонѣки снѣвѣнки!

«Не добре ми сѣм тѣм братнѣ починали,

«Шѣ свою мати рідненькѣ сѣдовѣ старенькѣ

«З пѣдваркѣ зігнали,

«Та дѣже «знебаджали.»

«Ходімо-ж ми сїі три брати до чужої хати,

«Де наша старейка мати,

«Має прожнвати.

«Та її неїці - ріднейкі,

«Їдові старейкі

«До ніг сїпаємо;

«Та своєю неїк - ріднейк,

«Їдов - старейк

«Зно - перезвемо:

«Ходіть-бо мати до нашої хати

- «Прожнвати,

«Аще ми бїдмо жинок зїпинати,

«Аще ми бїдмо діток наставляти,

«Та бїдмо нас до смерті - бїк шанвати

- «Поважати.»

Тоді-ж слова старейка, їх мати ріднейка,

Тее зачїває,

Слозами землю ованїває,

Та до синіх словами „промошлє́:

- О Боже-ж мї! та милї Боже!

Шо-ж-то за днѣо сталося з свїтї?

Не змаѣ-ше батко „мати,

Молоде подрѣжѣ за вас синоде ззати,

Їк ви іх почали зле-марне „дорїкати.

О да-ми Боже до своєї хати приєзвати,

Та від Бога вам дїтки,

Поради зблагати!....

Тодї -ж- то вони оден-на-дного погладали,

Словами промошляли:

Гє; милї братї! Прадидо-во свѣте Писанє свичче,
- висвїтчає,

Шо кожном з чоловікз та на все добре
„спомогає;

Бо якї чоловікз баткїдїкз неїчинз молитвз
Шанє „поважає,

Баткїдїка, неїчина молитва скріз омз з житї

На поміч спомогає,
 Від сїх грїхїв і душ відкупляє,
 Та до Царства „проводжає.
 Даже Боже людъ гетманьскомъ -
 Побоже - хрестїаньскомъ,
 Ї цїмъ вѣсти на вїк-вїки!.....

Думка

Про сестрѣ, та брата.

О сь свѣтѣ Недїлю, тѣ сь Недїлю даже „рано по-раненїкѣ,
 То не сива зсздала заквѣла,
 То сестра до брата з чужїї сторонї зклонялася;
 Уклоняючи сѣмѣвала,
 Словами „промоула:

Братіи мї рідненїї,

Голубови мивенїї!

Порад мене безріднє, та бездолю на чужї сторонї -

При лихї годинї:

Наверниє до мене з рідненкого краю,

Бо є тебе голубе єєю рідонкє маю.»

Тодї брат тєє зачєбає,

Словами промоблає:

«О сестро-рідненка,

«Зозлеєнко-сивєнка!

«Рад-би до тебе приєдвати,

«Рад-би ѿ тебе прозвѣжати;

«Талеж не зможє за степами

«- Прѣдкими річками,

«Та по-за темніми лѣгами!

Тодї то сестро зачєбає,

- Словами промоблає:

Прошє-ж тебе через степи

Орлом пролинѣти,

Через прѣдкнї „рїченїки
 Лебедонком плнѣти,
 Через дѣже телнї „лѣги
 Соколонком лнѣти,
 До моєї-ж господонки
 Голѣбом привѣти;
 Сїсти, пастн, загѣдїти,
 Сѣмненко „завести,
 Лнхо моє - тѣгѣ „мою
 Братїйѣ, розвести!....
 Бо сѣже, брате, свѣтн-денї,
 - велнк-денї,
 - свѣто „роковее,
 Шо люде сїї з церкошцї дѣтї,
 Лк бѣжїлонки „гѣдѣтї,
 Та одно-дного на здорѣла питає,
 Одно-дного на бенкет закликає,
 Я мене нїхто по рїднї не зѣмає,
 Пеначе-б-то воно мене „незнає!...

Поки́а ми́ ҃ бат́ка, та́ ҃ не́нки бѣ́али,
 Поки́а ҃ нас і́ли, та́ пивали,
 Тоді́ нас кѣ́ли, «по́браті́ми до́бре зна́ли,
 На хлі́б, на сі́л, на бе́нкет за́канкали;
 Та́-ше не сві́т-то «не зо́ра до́бри-де́н нам да́вали.
 А те́пер? прити́скала мене́ ли́ха го́дина:
 Цу́раї́цца «мене́ ҃ца ца́ лю́дина!...
 О́ ак-то́ тяжко́, та́ ак-то́ ва́жко,
 Зе́млі́ без тра́ви, ри́ки без во́ди,
 Пта́си́ці без лі́са «про́вѣ́дати, -
 То́ так-то́ тяжко́, то́ так-то́ ва́жко
 Лю́дині́ на чѣ́жї-чѣ́жині́, при́ ли́хї́ го́дині́,
 Без бат́ка «не́нці́, без бли́зкого «ро́дѣ,
 На сві́ті «про́живати!...

Москва.

Коли́ - то зкі́ткни́с̃ пригна́с̃ на Украї́нѣ мо́скал̃,
таки́х є́ з нас до́вса, либо́н-шо з свої́х багно́вни́ц;
нѣ пригна́с̃, то „пригна́с̃, неха́й-вн собі́ так и вѣ́,
коли́ о́мѣ сво́є зже́ пообридло, чи ли́хо там а́ке до́-
ло, а́дже-ж „риба шѣ́кає́, де́ гли́бчи́ш, а чо́лові́к, де́
га́рни́ш”; да́к-ні́: мо́скал̃ поки́дає́ сві́ кра́, не поки́дає́ сво́єї
га́спі́дско́ї вѣ́тоти. - Так и ста́лоє́: не витри́ма́с̃
наві́женні́ і́ поча́в ви́робля́ти зсе́ зла-ли́хе. Не́вва́жа на
ви́крѣ́тні́, на а́ки вѣ́н вѣ́в дже́ зда́тні́, - о́го за́па́ли,
та́ з кѣ́нѣ „запро́торили. О́т, на ро́спитка́х, а́ки
поча́ли о́мѣ за́дава́ти, вѣ́н, при́кинѣ́чи́с̃, назва́с̃
Укра́ї́нцем, шо́-то-ва́ч вѣ́н зда́внѣ́ зже́ вѣ́рлякѣ́ і́ не
за́знає́ з а́кого-в-то́ села́ вѣ́н ро́дом; а вѣ́дко зра́зѣ́,
шо́ мо́скал̃, хо́ча „по́звик та́ки пере́вѣ́чатис̃ нашо́ю
мо́шою, та́ зсе́-ж а́коє́ з мо́ско́вско́ю ви́ті́нкою-нѣ́, то

«Видко, шоб воно таке. От, бачучи це́ дознавці, шоб-то їм хвучи́ ого на пра́дв звести́, спитали́ ого зне-на́ска: - «Коли-ж ти пра́дв кажиш, - то як це зве-ца?» показуючи́ омв на човіт. «Чаво́т?» - сказа́в без-запинки моска́л. - «Я́ це́ як? - спитали́, показуючи́ на го-рілк. «Га́р е́ лка», - каже́ моска́л. - «Пв, а о́ще шоб?» пока-зуючи́ омв на сокир. «О́ акі́ ра», озва́є́ хвдо́ моска́л. - «Добре, от видко́ зара́з украї́нцв! Я́ нв-ж о́ще́ як? - спи-тали́ ого́ зно́в, показуючи́ на ого́-ж боро́д. - Моска́л, жа́хаючи́, шоб-то́ омв́ не́ поми́лти́ і́ зна́ючи́ шоб, часом́ з по́гавмв́, моска́лв́ з нас́ звв́т «ка́цапо́м» звв́св́ з панта́линок, тв́ ква́панв́е́ сказа́в: «Ца́пка!» - От-тв́т-то́ ого́́ зара́з и́ ца́пнв́ли́ за́ боро́д, и́ в́ін при́знав́св́ то́ді́ в́іткн-то́ в́ін спра́вді́ і́ шоб́ наро́бнв́. -

Присловки і примовки.

Баче Бїг з неба, шоб комѡ потреба.

Без Бога - нї до порога.

Бїг сьде не так, як люде.

Бїг грїхом карає.

Бїг дає, Бїг ззає.

Бїлш копн анха не вьде, а колн-ж бїлш, - то чорт
ого вїдвьде.

Брехнею сьє свїт прòдеш, та не повернесся.

Вьде правда - вьде рада.

Вьла колнє правда, - пожила т`а г`ада.

Варенички доведьт, шоб і хлїба не дадьт.

Велетен с громадї, як правда с порадї.

Вїдкраїни шматок сже добре не прит`лиш.

Вїд сєрца до Бога наспростец, дорога.

Вїд анхого чоловіка зрвавши поли тїка.

Видко „пана по жѸпанѸ.

Внори мѸлко, а поїї рѸдко, тѸ ѸродницѸ дѸдѸко.

ВовѸка „ноги гѸдѸють.

ВовѸка Ѹ пѸг, а вѸн єѸ Ѹ лѸг.

Ѹродила „мама, шѸ не прѸйме Ѹма.

ГѸмнилає верша з волота, аж гѸлѸк и сама Ѹ волотѸ.

Горе - море: пѸ Ѹго, - не випѸш ѸѸго.

ГрѸх по дорозѸ вѸг, тѸ до нас пѸг.

Громада великѸ чолобѸк.

Далеко - та легко, а блѸзко - то склѸзко.

ДѸ панѸѸї покѸштѸвати, а вѸн и гамкне.

ДѸ ѸмѸ пѸчкѸ, а вѸн за Ѹєю рѸчкѸ.

ДвѸчи лѸта „не бѸва.

Де борошно, там и порошно.

Де люде - там нѸде.

Де вода - там верба.

Де-ж люде - там и лихѸ.

Де козак - там и слава.

ДѸкицѸ, Ѹк чорт на попѸ.

Добромъ чоловікъ продожъ Боже „вїкъ.

Добра жилба, коли сварки нема.

Добрї козакъ ваче, де отаман скаче.

Дѣлка ген - ген вїтає, а смерть за плечі „хапає.

Дѣринъ дѣлкою багатїє.

Дѣрнѣ і с церквї бїють.

Жартъ глечичок, покнѣ не лѣснѣ.

Жинка - лозинка: кѣди схоч похилиш.

Жинка - княгиня, а хата неметена.

Жѣрвою лиха не перѣдиш.

Загоїцца, покнѣ весїла зкоїцца.

За дѣрною головою нема „ногамъ спокою.

За сиротою - нїгъ з калитою.

За моє житто, тѣ мене ж бито.

З багна хїба не зпечеш.

З дѣрнемъ зчипити - дѣрнемъ зробити.

З нимъ вѣва, а каменъ с пазви трїмѣ.

Здає Циган на свої дїти.

Йнша рада - гїрш ѡк зрада.

Казав пан кожух дам, т'а слово-ж ого тепле.
 Кожий з світі своє анхо має.
 Коли-б він за павга зваб'ся, то і світа-б відцраб'ся.
 Коли-б людам гадалося з чого анхо зб'валося.
 Коли-ж москал скаже с'ххо, - задвбн' по с'ххо.
 Коло борошна - порошно.
 Комз Б'г споможе, т'о с'се переможе.
 Кри хова погане, а воно-ж такн глане.
 Коли зле гада'ш, чом-ж Бога «блага'ш?
 Л'ака л'ицца, бо з д'їдом зна'цца.
 Л'уче їсти хл'їб з водою, ненз б'ханец з в'їдою.
 Мали д'їти - мале «анхо.
 На злид'нах зб'довано, та злид'нами-ж г'довано.
 Наш л'вг - бат'ко, а с'їч-мати, - одде треба «померати!
 На Бога склад'ся, розз'мз-ж трим'ся.
 На тоб'ї невоже, ш'о м'їні «негоже.
 Не з'клоню' багач', бо сам хл'їб молоч'.
 Не їла д'вша часникз - не смерд'їтеме.
 Не в'рз'д криниц'ї, бо с'хочиш водниц'ї.

Не кожна Ганна гарна.

Не с'єса прожогом з водѣ.

Нех'а так бѣде, як кажѣт' люде.

Не т'о због'и, ш'о трошки маѣ; а т'о, ш'о зсе, та
зсе бажаѣ.

Не зсе-ж Б'іг дарѣ, про ш'о люд м'іркѣ.

Ош'омом зл'адн'и переб'єваюцца.

Пан'и б'єюцца, а з пр'остолюдц'и ч'єви р'єз'єцца.

Плюн' ом' з в'ічи, а в'ін каже: ше дв'ічи.

Пішла-б Ганна за пана, та пан не бере.

Правда з св'іт'и нев'ічицца, та зсе-ж кол'иє в'и'значицца.

Псюка в'єше - в'ітер несе.

Пр'охан'и шматок голоу деє.

Роби невоже, т'о Б'іг споможе.

Роз'в'ин'и чолов'ік заздалегид гот'є.

Роз'в'ин'и молицца, а д'єон'и плаче.

Окачи враже, як пан каже.

Смачне з глечик'є молоко, та голобка не зл'ізе.

Степ, та вол'є - козац'ка „дол'є.

Те-ж на́де, шò в́аде.

Тò х́то т́аме - не тò х́то т́агне.

Хі́ба-ж про́те нам ро́звм ма́ти, шò-в на кри́ддѣ бра-
та н́двати.

Хі́ба-ж є́ пани́, а́ким гроши не ми́ли?

Хлі́в і́ж, а пра́ддѣ рі́ж.

Хоч гі́рше, а́би-в ни́ше.

Хоч пра́ддѣ же́нщѣ лю́де, т́але-ж пра́дда за́дше в́де.

Х́то ли́хом жарт́у́е, тò о́го-ж ќшт́у́е.

Х́то не с́важа́ тата́, поќшт́у́е ќата.

Х́то ра́но с́ста́е, то́мѣ Бі́г да́е.

Х́то не з́внѣ пра́ди поважа́ти, тò за́дше ла́сѣ па-
н́двати.

Чи ба́ч а́ки ро́скоши, а с́ ки́шені чо́рт-ма гроши.

Шò в́де, то́ в́де; а в́де те́, шò Бі́г да́ст.

Пла́сте́, а́к тра́сѣ: ко́го с́хоче на́паде.

Співітка.

- Дивніццо тат'є: від чого це інші колосок, об-
вачить, так до землі і припада, а інші, то так
сходьбром і прецца з гор'є? -

- «Г'а, г'а! каже бат'ко, вач'є шоб не роз'мні, і то-
го навнїт' ше не'телепа'є; з дв'а вигна'є, а роз'м'є
«чорт-ма! От-то якї совї по'дні, то т'о до землі
«гнецца, а якї п'єчнї, то так догорї «пнецца»

- Ге! от тепре-ж-то а тат'є догада'є від чо-
го це наш писар' так догорї нїс дере! -

ДѢРНІ.

Немкнѣ словоджан, продавши ѿ городѣ де-шѣ своеѣ, сподѣваѣа купити дѣгтю, тѣ зашѣ ѿбѣ ѿ такѣ-вач крамницю, де продають фиги-миги і ѣмкнѣ лакоци. — Ёвѣшѣши, постановиѣ мазницю вѣла свого човота, тѣ дивницѣ. От крамарчѣк и спитаѣ ѿго: «Чо-го це товѣ треба? — Ё дѣлюѣ, каже словоджан, шѣ тѣта «продаѣцѣ? — Крамарчѣк, з пила, гѣкнѣѣ ѿмѣ: «Дѣрнѣ, дѣрнѣ, дѣрнѣ продаюцѣ!» Оце-ж, мкнѣ на нѣх звѣт великнѣ! озѣдѣ словоджан; дивнѣ! тѣмкнѣ оден и лишиѣа. —

Думка

Про час остатнїй з степу козака бандуриста.

О на татарських степах,
 На козацких шляхах,
 Не вошки - сіроманці квилат - проквилють,
 Не «орли - чорнокриліці під невом клекчуть, та літають;
 То їй на могилі козак старесенький,
 Як годувонко сивесенький, -
 Ї бандури грає - виграє
 - Голосно «співає».

Кїн біла ного постреланнї, порубаннї,
 Ратниче «поламане;
 Пихви без шавлі харалужної,

А з ладобниці ні однієїїного навою.

Тілки „зосталася омв бандэра подорожна“,

И з глибокої кишені люлька - вэрэлка,

Та тютюнв пів папвши.

Козак сердега люлечкв „почагає“,

Ї бандэров грає - виграває

Голосно „співає“:

Гє, врацці, пани - молоцці!

Козаки - запорозці!

Де ви є повертаїте,

Їк ви є маїте?

Чи до віч - мати привваїте,

Чи до віч - мати приввертаїте,

Чи дахїс - боротїс кнѣми покладаїте;

Чи Татар - вісэрман малахѣми, ѡк чередв, -

Ї полон заганаїте?

Коли-б мїні Бїг до-помїг старї ноги розпрѣлѣти,

За вами потрапляти,

Мавст' - ше заджаб-б на зостанкѣ кїкѣ кам заграли,

Голосно „заспївати”;

Нех'а-б моѡ бандѣра знала,

Що мене рѣка козацїка „поховала”!

А то загине моѡ бандѣра не за кѣзакѣ:

Легатиме совї з степѣ,

Задрабши з верх крѣглакѣ... -

А вже-ж мїні старенкомѣ без конѡ пропадати -

Не зможе тепре а та по степах чвалати;

Бѣдѣ мене воєки - єйроманцї перѣмати,

Бѣдѣ мене збпинати,

Бѣдѣ дїдом,

За обїдом,

Конѡ мого заїдати!...

Серце-ж моє, дрѣжино бїрнаѡ,

Бандѣра моѡ „малобаннаѡ”!

Де-ж маю тебе „дїти”?

Чи з чистомѣ степѣ, неначе хмиз спалити,

И попілець твій по вітрѣ розпестити;

А чи на могилі „положити“

Нехай в'її вітер по степѣ пов'їває,

Отр'їни твої зачинає,

Свмнен'ко грає виграває;

То мабуть орли - козаки в'їтїмуть т'їт близенько,

Почують що ти так граїш жалїбнен'ко -

Прив'єрнуть до могил,

Покачуть мої кісточки „вїли“,

Тя поховують крѣ могил!...

Думка

Про славно́го Хвє́с ГанджѸ-Анди́бера Гє́тмана Запоро́зкого.

О́ по́лем, по́лем та Кі́лії́ским,
 Битим шлѸхом та ОрднѸ́ским,
 Гє́ там глѸб ко́зак вѸ́днї - не́тѸга ї́м рѸ́к, та́ ше
 чти́ри,
 И за́гѸбнѸ з-пѸ́д себе́ три ко́нї «во́ронї́.
 На двѸна́цѸти рѸ́к са́ поверта́е,
 До го́рода Че́ркас при́вѸка́е.
 На ко́закѸ вѸ́дно́мѸ - не́тѸзї́
 Три сі́ромнѸзї́:
 ОпѸ́нчи́на ро́гозо́вѸа,
 По́лси́на хмі́лино́вѸа;
 На ко́закѸ вѸ́дно́мѸ - не́тѸзї́ са́пѸ́нці́,

Видко п'лати і палці;

Де ступе — богої ноги слід пише.

А ще на козак вїдном — нетагї шапка-вїрка,

Зверх дїрка,

Шоком шита,

Вїтром пїдвита;

А околнці здавна чорт-має.

* * *

От-во козак вїднї — нетага до города Черкас прикїває,

Та не питаїцца де-к-то спасти,

Кона попати;

А питаїцца корчмї нової,

Шинкарки „молодої“

- Настїгї Горокої.

Хоча на нас, на вїдних — нетаг, кона і злюча,

Талеж обачна;

Н часом, як кони,

До нас таки подачна.....

От городом Черкасани дѣ,
 Пеначе-б сам незнає дѣ,
 Скрі́з дже пригладі́цца,
 Та ссе пи́нненко «причва́іцца:
 Чи не ради́цца хто на сла́не Запороже́
 Гля́ком - погладти,
 Козакі́с тѣрвѣвати.
 Аж тї́лки радю́цца - пора́джаю́цца
 Три дѣки - срі́бники
 До шинкѣ «за́влати,
 Медѣ, та оковито́ горї́лки «кшѣвати.

. . .
 Тоді́ козаче́ добре дба́с,
 По́перед них до шинкѣ «ста́с,
 Кра́ грѣки сі́дає -
 Та плечи́ свої́ коза́цки пригрі́ває.
 Тоді́-то дѣки - срі́бники до шинкѣ «за́ходжали,
 По цекрѣ «медѣ, та оковито́ горї́лки «стано́вляли.

Першй дѣка-срѣвнѣка Габрило Добгополенко Переяслобскй,
 Я другй Ротешенко Ніженскй,
 Третї-ж Золотаренко Чернигскй.
 Сидѣть собі, та попивають,
 Я бѣдного — «нетѣзі не вѣтають»,
 Нї медом шклянкою,
 Нї горїлки «чаркою».

* * *

От козак бѣднй — нетѣга сѣс добгй розпраблѣ,
 На дѣкїс-срѣвникїс з когѣ пїанѣнко «погладає»,
 Собї шѣс дѣмає, «гадає.....»
 Я дѣки-срѣвники з гордѣ на теє неѣважали,
 З нѣго сѣс дѣже глѣзѣвали,
 — Ганѣбне «зневажали»;
 Та до шинкарцї молодѣ,
 Настѣсї Горовѣ,
 Гѣкаючи «промоѣвали»:
 «Гѣ, шинкарко Горовѣ»,

«Настѣсю «молода!»!

«Коли _ в _ ти добре «двала»,

«Цого козака, вражого «сина, з потилицю з хати
«внѣрала;

«Бо деї кін по винницях, та броварнах зсе валазсѣ»,

«Ошмалнѣсѣ, пошарпазсѣ і обѣдразсѣ»,

«До нас прѣшюѣ ої дозвѣати,

«Я з иншѣ корчмѣ нестїме «пропивати!

Тодї шинкарка Горова»,

Настѣсѣ «чѣпѣрнала»,

Козака _ нетага за чѣба «брала,

Ѥ потилицю з хати вибивала,

Та добре чѣба «наминнала.

То козак _ нетага собї «дбає́»,

Козацькими пѣтами опинає́»,

Ѥхїлазсѣ _ бач, та задом пѣзсѣ»,

Поки́л порогѣ «недобразсѣ.

Я там козацькими пѣтами за порѣг зачинає́»,

Козацькими рѣками за одвѣрки «хапає́»,

Під мисник голо́в сво́ю коза́цьк-лицарі́вк⁸,
 Нена́че з сором⁸ „хова́є”.

* * *

Тоді-то першій дівка-Доброгополенко
 Б⁸⁸ сокі з них овачні́,
 До бі́дних трохи ше пода́чній:
 Ша́г з кишені́ пайсі́й вита́гає,
 Шинка́рк⁸ „Закли́кає”,
 До р⁸к ша́га її́ пода́ває,
 Та сти́ха - ше до не́ї,
 Слова́ми „промо́вляє”:

«Гі́, шинка́рко, ка́же, На́ста!»

«Чи в⁸днш на́м пода́чна?»

«Ти-ж до ці́х не́таг, хоч д⁸же з⁸лю́ча,

«Та, ка́ж⁸т⁸, шо́ св⁸ачна.»

«Коли-б ти до́бре „д⁸кала»,

«Ці́ ша́г до р⁸к прі́ймала,

«До ло́х⁸ одхо́дила,

»Хоча-б норцового пива зточила,
 »Цомъ козакъ бідномъ — нетази,
 «На похміл'є живіт ого козацькїй підживила.»

* * *

Тоді Настя тее зачувала,
 До рзк своїх шага прїмала,
 Сама до лѣхъ неходжала,
 Та нїмички подавала,
 Словами «промовляла:
 Гє нїмичко, ти вірна «мова!
 Велю-ж тобі до лѣхъ одходити,
 Хоча норцового «пива зточити,
 Цомъ «козакъ бідномъ — нетази,
 На похміл'є живіт ого козацькїй підживити.
 Тоді-то нїмичка до лѣхъ одходжала,
 Їсі кѣфн хѣдко «поминала,
 Додної кѣфн підсочила,
 Та оковитої зточила,

Козакъ вѣднѣ - нетага до рѣк ѣго козацкихъ при-
носиваа.

Тодѣ козакъ вѣднѣ - нетага, якъ сѣвѣ конобѣ тѣ за сѣхо,
І не змѣгнѣсѣ, якъ сѣ не і стало сѣхо.

* * *

Коли-жъ козакъ вѣднѣ - нетага
І себе ставъ хмѣа козацкѣ зачѣвати,
То ставъ конобѣкою по мѣстѣ «погрѣмати»,
И стали сѣ дѣкѣ - срибникѣ,
З стола чаркѣ зъ пашками «внѣтати»;
Отъ-тодѣ козакъ вѣднѣ - нетага,
Якъ ставъ сѣ себе ше вѣлше хмѣаю зачѣвати,
Ставъ зъ-пѣдъ панчѣннѣ рогозѣннѣ,
Помѣннѣ хмѣаиннѣ,
Сѣто-злотѣ обѣшокъ вѣмѣати;
Ставъ шинкарцѣ «молодоі»,
- Настѣсѣ чѣпѣрноі,
За цеберъ медѣ застаѣлати.

Стали дѣки - срібники

Оден на - двого «поглядати»,

Та до шинкарці Горобої,

Стиха́ словами «промошлати»:

Гє, шинкарко «молода»,

- Настаєш «чорно!»

Неха́ козак цє вїдкї - нетага,

Не сподїваїцца є теке цєї 'застащинї визволати,

- Нам дѣкам - срібникам

Неха́ не зарикаїцца коліє ше поганати;

А тобї Настї чорної звичане грєби пїдтоплати!

* * *

От - тоді козак вїдни - нетага,

Їк стає ці слова «зачєбати»,

То стає вїн крє столє сїдати,

Ше стає свї чересок бїмати,

Та стає шинкарці молодой,

- Настаєї «чорної»,

Її стіл червінцями зстилати.

Тоді-ж-то дзки-срівники,
 Як стали з нього червінці зогладати,
 Тоді-ж и стали його привітати

И медом шклянкою,

И горілки чаркою.

Тоді шинкарка молодая,

- Пастуся чорнука,

До нього привертає,

Отиха словами «промошляє:

* * *

Гє козаче, гє козаче!

Чи снідає ти, чи обідає?

Ходім орле до кімнати,

Там-бо є де сісти, «спати.....

Ходімо з двох поспідамо,

Або серце пообідамо.

Тоді козак відні-нетага,

І перек шинкѸ „походжає́,
 Квартиро́нкѸ вїдчинѧє́,
 Та на рїчки „погладає́,
 Кличе́, „добре покликає́:
 «О́ вн рїчки Низовні́,
 «Вїрні сестри Дніпровні́!
 «Ябо мїні спомїч да́те,
 - Ябо мене „визвола́те!...

* * *

Тодї-ж оден козак дє́,
 Шати вишметні́ несе́,
 На коза́цки о́го плечи надалгає́.
 От и дрѸгїй козак дє́,
 Повнї сапѧнці́ „несе́,
 - На коза́цки о́го „ноги надалгає́.
 От и третїй козак дє́,
 Шличок ге́тма́нскїй несе́,
 На коза́цкѸ гла́сѸ о́го надалгає́.

Тоді - ж дѣки - срібники ,
 - Неначе як винники ,
 Про - між себе „дѣбали ,
 Та ще сѣхѣ „промоѣдали :
 О дале - вѣ пани - браті !
 Не козак - бо це чѣприндир ,
 Я сам Хвѣс Ганджа - Яндѣбер ,
 Гетман Запороѣцькѣ ,
 Син - орел Низоѣцькѣ !
 Приѣдѣ до нас , вѣдѣ ласка , ближче ,
 Ми ѣклонимоѣ тобѣ ще нижче ,
 Та вѣдѣмо розмоѣдати ,
 Чи гараз - добре на слаѣнѣ Україні проживати ?

* * *

Тоді - ж ого „ѣзали привѣтати ,
 Чи медом шкѣлкою ,
 Я чи горѣлки „чаркою .
 Вѣн цѣго „не цѣраѣ ,

Від двк до-рвк козацких браѣ,

Тале-ж сам не випиваѣ,

Усе на шати проливаѣ,

Та словами „промоѣлаѣ:

„Гѣ, шати мої сѣто-злотї!

„По-вас шанова сѣла „голотї!

„Питѣ-ж, та глѣтѣ!

„Бо не мене це шанѣють,

„А вас поважають!

„Ак ѣ вас на собї „не маѣ,

„Нїхто-ж мене Гетманом не признаѣ.»

Так бо Хвѣс Ганджа-Андибер,

Гетман Запороѣкий,

Онѣ - орел Инзоѣскї,

Панам двкам промоѣлаѣ,

Тѣ ше двжче до козакїѣ,

Так словами „вингрїмаѣ:

«Гє, козакн! Гє діти, дрѣзи, гє молоцці!

«Прошѣ - ж блє добре дѣйте!

«Цїх дѣкїѣ - срібникїѣ,

«За чѣб, як тїх цѣпїѣ, ззастолѣ виводжѣте,

«- Коло кїкон простѣгаѣте,

«Ї три вїрки добре «потѣгаѣте!

«Одного - ж тїлѣкн незѣмѣте:

«Шѣ вѣѣ собї такн обѣчнї,

«І до нетѣг хоч трохи шѣ подачнї.

Тодї козакн, діти, дрѣзи, молоцці

- Добре «дѣали,

Добгополенка незѣмали,

Двох дѣкїѣ - срібникїѣ, за чѣба «брали,

«Як тїх цѣпїѣ ззастолѣ виводжали,

Перед вїкнѣли «простѣгали,

Ї три вїрки добре «потѣгали;

Тѣ шѣ словами «промовѣли:

Гє дѣкн, кажѣтѣ, дѣкн!

Закрали все собі ви з рзки,

За бами всі лзги і лзки!

Пі-де-са козак з відном з - не тазі спасти,

- Коня „попастн.....

Тоді-ж-то Хвєс Ганджа-Янджер,

- Гетман Запорозкн

- Он з орел Пнзозекн,

Хоча „помер,

Дак слава ого козацка не змре і не поаже.

Від цого „час,

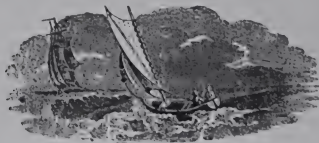
Паш мнай Боже підтримай

Хвєс люд Гетманскн,

Побожне „Хрестанскн

У цім добре,

„Па вїк - вїк!.....

про лічбу [ЛІК].

Лічба 8 нас сперш була Церковна т. р. Грецька; талеж як бона до писаня дже нездаїна, то 8 нас, як и скріз по людс словлянскому, почали перебвкатиє Гарпєкою.

Назвієка:	Церковна.	Гарпєка.	Римська.
Оден	Ѧ.	— 1 —	I.
дѦа	Ѣ.	— 2 —	II.
три	҃.	— 3 —	III.
чѦири	Ѧ.	— 4 —	IV.
пѦт	Ѣ.	— 5 —	V.
шѦст	Ѧ.	— 6 —	VI.
сѦм	Ѣ.	— 7 —	VII.
вѦсѦм	Ѧ.	— 8 —	VIII.
дѦвѦт	Ѧ.	— 9 —	IX.

ДЕСѦТЪ	Ѡ.	— 10 —	X.
ОДНАЦЦѦТЪ	ѡ.	— 11 —	XI.
ДВАНАЦЦѦТЪ	ѡ.	— 12 —	XII.
ТРИНАЦЦѦТЪ	ѣ.	— 13 —	XIII.
ЧТИРИНАЦЦѦТЪ	ѣ.	— 14 —	XIV.
ПѦТНАЦЦѦТЪ	ѥ.	— 15 —	XV.
ШЕСТНАЦЦѦТЪ	ѥ.	— 16 —	XVI.
СѦМНАЦЦѦТЪ	ѥ.	— 17 —	XVII.
ВѦСѦМНАЦЦѦТЪ	Ѧ.	— 18 —	XVIII.
ДЕВѦТНАЦЦѦТЪ	Ѧ.	— 19 —	XIX.
ДВАЦЦѦТЪ	Ѧ.	— 20 —	XX.
ТРИЦЦѦТЪ	Ѧ.	— 30 —	XXX.
СОРОК	Ѧ.	— 40 —	XL.
ПѦТДЕСѦТЪ [КОПА]	Ѧ.	— 50 —	L.
ШЕСТДЕСѦТЪ	Ѧ.	— 60 —	LX.
СѦМДЕСѦТЪ	Ѧ.	— 70 —	LXX.
ВѦСѦМДЕСѦТЪ	Ѧ.	— 80 —	LXXX.
ДЕВѦНОСТО	Ѧ.	— 90 —	XC.
СТО [СОЦѦ]	Ѧ.	— 100 —	C.

двісті	Ċ.	— 200 —	CC.
триста	Ċ̄.	— 300 —	CCC.
чотириста	Ċ̄̄.	— 400 —	CD.
п'ятсот	Ċ̄̄̄.	— 500 —	D.
шістсот	Ċ̄̄̄̄.	— 600 —	DC.
сімсот	Ċ̄̄̄̄̄.	— 700 —	DCC.
вісімсот	Ċ̄̄̄̄̄̄.	— 800 —	DCCC.
дев'ятсот	Ċ̄̄̄̄̄̄̄.	— 900 —	CM.
тисяча	Ċ̄̄̄̄̄̄̄̄.	— 1000 —	M.

Д р і в н і :

Чит' . . . $\frac{1}{4}$.	Пісчварт'а . $3\frac{1}{2}$.	Пісво́сма . . . $7\frac{1}{2}$.
Половина . $\frac{1}{2}$.	Пісп'ят'а . $4\frac{1}{2}$.	Пісде́с'ят'а . . $8\frac{1}{2}$.
Пістора' . $1\frac{1}{2}$.	Пісшост'а . $5\frac{1}{2}$.	Пісде́с'ят'а . . $9\frac{1}{2}$.
Пістрет'а . $2\frac{1}{2}$.	Пісо́сма . . $6\frac{1}{2}$.	Пісодина́ц'ят'а $10\frac{1}{2}$.

ї далі.

Пісста . . . 50	Пісп'ят'аста . 450	Пісде́с'ят'аста . 850
Пістораста . 150	Пісшост'аста . 550	Пісде́с'ят'аста . 950
Пістрет'аста 250	Пісо́смаста . 650	ї далі...
Пісчварт'аста 350	Пісво́смаста . 750	

Части́на [частка] чо́го.

Десяти́на.	О́бміна.	Чверти́на.
Де́сятна.	Шостина́.	Три́тина.
Во́смина.	П'яти́на.	Полови́на.

Лі́чка на ко́пи.

Пі́скови	25	Пі́спат'я́ кіп	225
{ Коп'а́, чи }	50	П'ят' кіп	250
{ Копанка }		Пі́сшост'я́ кіп	275
Пі́счори́ копи	75	Ші́ст' кіп	300
Дві́ копи	100	Пі́ссо́ма́ кіп	325
Пі́счрет'я́ кіп	125	Се́м кіп	350
Три́ копи	150	Пі́сво́ма́ кіп	375
Пі́счварт'я́ кіп	175	Ві́сім кіп	400
Чоти́ри копи	200	Пі́сде́сят'я́ кіп	425

Де́сят' кѣп	430	Копѣ́я кѣп	2.500
Пѣ́сдесят' кѣп	475	{ Это кѣп, чи }	. 5.000
Де́сят' кѣп	500		
І далѣ		Двѣ́-сот кѣп, чи }	. 10.000
Два́дцат' кѣп	1.000	Это́-сот-крот.	
Три́дцат' кѣп	1.500	Три́-сот-кѣп	15.000
Соро́к кѣп	2.000	І далѣ	

Сто́наццат' - крот - кѣп	30.600
Два - сто́наццат' - крот - кѣп	100.000
Три - сто́наццат' - крот - кѣп	150.000
Чѣ́тири - сто́наццат' - крот - кѣп	200.000
Пѣ́т' - сто́наццат' - крот - кѣп, чи }	. 250.000
Это́ - копанка - кѣп	
Это́ - сот - крот - кѣп	500.000
Два - это́ - сот - крот - кѣп	1.000.000
І далѣ	
Это́ - сот - на́ццат' - крот - кѣп, чи }	. 5.000.000
Это́ - кѣп - тыся́ч	

Дві - сот - кіп - тисяч 10.000.000

і далі.....

Сто - сот - крот - кіп - тисяч 300.000.000

і далі.....

про довж погочнѸ.

Кожна Дниця [Днина] визначається світі Днем и Нїчю.

Ден сь своѸм шестю має: спозаванок, ранок, задовїд, овїд, поовїд, пїсден і підвечир.

Нїч має: вечир, нїч, пїснїч и досвїток.

Єм таких Дниць мають назвієка по днях: Понедїлок, Вїсвторок, Середа, Четверг, Пятниця, Свота і Недїла.

З ціх днїс складається Тижден [тиж самї днї];

а чтири таких Тиждні складоє 8 Місяцю, яких Рік має дванаццят; конї 8 нас звѣща: Січень, Лють, Березол [Березозол], Квітен, Травен, Червець, Серпен, Вресен, Листопад чи Падерник, Гр҃ден чи Листопад и Ст҃ден.

Окрїз Місяць, по лічбах, переїца За 30-т Днї 8 чи Дниць; а наспражкн, то:

1. Січень має	- - - - -	31	Днї 8.
2. Лють	- - - - -	28	"
3. Березол	- - - - -	31	"
4. Квітен	- - - - -	30	"
4. Травен	- - - - -	31	"
6. Червець	- - - - -	30	"
7. Липець	- - - - -	31	"
8. Серпен	- - - - -	31	"
9. Вресен	- - - - -	30	"
10. Листопад [Падерник]	- - - - -	31	"
11. Гр҃ден [Листопад]	- - - - -	30	"
12. Ст҃ден	- - - - -	31	"

Кожний рік має з себе чотири ва́ліїши до́ві на-
ро́чні: Ві́сна, Лі́то, Осе́н [Ві́сен] і Зі́мь.

Кожна така до́ва має з себе по три місяці:

Ві́сна: Пере́зо́, Кві́те́н і Тра́ве́н.

Лі́то: Черве́ц, Липе́ц і Серпе́н.

Осе́н [Ві́сен]: Вре́се́н, Листо́пад [Падерник] и Грѣ́-
де́н [Листо́пад].

Зі́ма: Сѣ́де́н, Сі́че́н і Лю́тї.

* * *

Рі́к вѣ́ва́ Поточний і Висо́косний.

Поточний має з себе 365-т́ дні́, а Висо́ко-
сний 366-т́.

Ї́ Висо́косномъ ро́ці́ міся́цъ Лю́тї́ має 29-т́ дні́.

Свѣ́т має чотири кра́і [на́схресѣ́т].

1. Схѣ́де́н, де со́нце «схо́де».

2. Спѣ́де́н, де воно за́хо́де.

3. Сѣ́де́н, хо́лодний крѣ́, [пѣ́снїч].

і 4. Те́плин, [бирї́ крѣ́], де тепло - [пѣ́сде́н].

Місяці та вальніши з них Свѣта.

БЕРЕЗОЇ [Березозої].

Дні.

1. Мѣдохи [Преп. ѿдохні]. З цього дня почи-
наїцца Вісна, а з нею «новий» поточний
рік. Місяць Березої звецца ше вели-
кодним. Ї номѣ починаїцца ѳран-
ка на лринѣ.
9. Прѣвїсен [сорок Свѣтих], а тижденъ звецца
Хресний. Ї цѣ дені ніч з-рїдні з
днем и, з цього-ж часѣ, дені вїлшає;
початок Віснѣнок.
17. Теплоґо Олѣкси. Починає крѣснѣти криґа, и
тоді-ж вигортають з теплиці пасїкн.
23. Благовїщеннє.

Дні.

26. Благовѣсника [Габріла]. Цѣ тиждѣн звецца
Благовѣснїи чи Ѥдовин п'явг. Початок
сїбви мринїи.

Средохреснїи тиждѣн чи Середопістѣ [чвер-
тїи]. Середа ого звецца Хреїце. Сїб-
ва пшениці - мриці; а с самѣ Хреїце -
макѣ.

Похвалнїи тиждѣн [п'ятїи]. На Похвалѣ [с
свотѣ] сїють кап'єснѣ розсадѣ.

Вербнїч [Вербнїи тиждѣн] шостїи; с номѣ
свота звецца вербнїицѣ.

ККІТЕЙ.

Бїлїи тиждѣн [сїмїи].

Чистїи четверг.

Великѣдна чи Бїла свота. Ѥ цѣ ден сїють
бѣрки і с'ємкѣ горѣднѣ.

Великденї; а тиждѣн звецца Великѣднїи. На
Великденї вїршють.

Дні.

Богородица. Ї понеділок Хрестѣють, ходѣють
хрестослабці; њ вѣдторок, - ходѣють ов-
либальники.

Дарна Свѣта. } З цѣго тижѣна починающа
Дарна Недѣла. } Танки.

Проводи [њ першій Понедѣлок, пѣла Великод-
го «Свѣта».] } З цѣго тижѣна почи-
дѣдинки [њ вѣдторок.] } наѣть сѣати прого і ко-
ноплі.

23. Св. Юрѣ [Юра, Георгіа]. Ї цѣ денѣ скріѣз вѣ-
ва дано - свѣтѣ і њже, пѣла того,
не пѣскають товаринѣ за пѣстопаши.
З цѣго дна полѣвода починаѣ спа-
дати.

ТРАВЕНЬ.

1. Прор. - Мрѣми [Пѣремій]. Сѣва лрини по ѣран-
ках, аки пѣднаті з осени на-зав.

Дні.

Правя середя [Преполовеніє] чи Рахманскі тиж-
ден [чвертї тижден по великоднє].

8. Ивана Богослода.

9. Віснанаго Миколи.

10. Апост. Симона - „Золота [Зілотя] - самї ден
до зілникїс і перша сїба лїнїї
[ліонс].

13. Аскері [Глікері] Гречкоїки. Сїба гречки на
- квіт.

21. Царя Костантина і Цар. Олени [Влени].
Навалнїша сїба лїнїї.

Ушесте [на шостомс тиждню по великод: с
четверг].

23. Голода того Івана [т. р. третє овріт. гладї
Предтечи]. Валнїша вїсадка з розсад
капсоти; остатнї-ж вїба с Клечал-
нс свотс.

[*] ЧЕРВЕЦЬ.

Дні.

Кле́чальний ти́ждень [соби́ після Велико́дного].

У́ Кле́чальнѸ сѸботѸ стано́блють кле́чане́, а Ѹ
ночі́ бѸють ко́лесо; по́чаток лі́та і
кі́нець ві́снани́кам. По́чаток ко́совиці́.

Сва́тѧ Не́ді́ля [Ѹ не́ділю].

Сва́того „ДѸ́ха [Ѹ по́неді́лок].

Тро́їца [Ѹ ві́сноро́к на во́сми́мѸ ти́ждню по
Велико́д.].

СѸ́хѧ че́тве́рг чи РѸса́лчин Велико́день [на Тро́їц-
комѸ ти́ждню].

ПѸ́щинне́.

Ро́зигри, [Ѹ пер́шѧ по́неді́лок Пе́трѸ́ски], а 10
днѧ цѸ́го мѸ́сця вѸ́ва на́бѸ́лшѧ де́нь
і́ на́мен́ша ні́ч.

Де́сѧтѸ́ха [Де́сѧта па́тницѧ по Велико́д.].

Пе́трѸ́ска.. — О́Ѹ́ва гре́чки і́ о́ранка „то́локи.

[*] „, витина́їца як [†].

Дні.

24. Ивана КѸ пала. Початок жниѸ і смичка ко-
нопеѧ.

20. Пётра [і ПаѸла]. - Заварка Ѹскої нової горо-
дини.

30. ПолѸпетра [собор 12 Апостол].

Липець.

1. КѸ Змиѧ-Деміа.

13. ГаѸрилеѧ.

20. Илі Пророка.

27. Палїѧ, Палїкопа [Пантелеѧ].

31. ПѸщинне на спасїѸкѸ.

Серпень.

1. Яковї. Початок сїѸви наЗїмна.

6. Спаса [Преобр. ХристоѸе]. Розговїнне на садовїнѸ,
мед и каѸни.

13. Велика Пречиста. - [кїнеї спасїѸці].

Дні.

16. Пречісника [Нерукотк. обр.].
 29. Голово́сика [ґсікнов. гла́ди Івана Хрест.].

ВРЕСЕЇ.

1. Семена - Літопровода. Початок осені [Бави-
ного Літа], і ви́копки барво́лі.
 6. Ми́хало́ве ч́до.
 8. Мала́ Пречиста [Рі́зд. Богородичне].
 11. Ніч в́ва́ 8-рі́дні з днем и, з цого́-ж час́, де́н
почина́є мен́шити́с,
 14. Воздви́ж. чест. Хрест́а.
 21. Св. Дми́тра - Т́п́тала.
 23. Га́ннине за́ча́тє.
 26. Осі́ннього І́вана [Богосло́ва].

Листопад [Падерник].

1. Покро́ва.
 14. Перши́ Парасќи.
 28. Др́ги Парасќи.

ГРЪДЕНЬ [Листопад].

Дні

1. ВЪЗМѢНІЕ ДЕМІА.
8. МИХАИЛА.
13. ЗЛОТОУСЪТОГО [ІВАНА].
14. ПИЛИПѢСѢКЕ ПЩИННІЕ.
21. ВЕДЕННІЕ.
24. Св. КАТРИ.
30. АНДРОСІ [АНДРІА ПЕРВОЗВ.].

СТЪДЕНЬ.

1. Прор. ИАЪМА. Початок ЗѢМІ.
 4. ВАРВАРИ.
 5. СВАНИ
 6. МИКОЛИ
- { МИХАИЛСКИ СВѢТКІ [СВѢТА]
9. ДРУГЕ ГАННИНЕ ЗАЧАТІЕ. У НОЧІ З ЦОГО ЧАСУ ПОЧИНАЕ ДЕНЬ ВІЛШИТИСЬ, ШО ГАРАЗДА

Дні.

Їже визначаїцца з 12 дна, - з Свн-
рида - сонцеворот а.

24. КѸтѧ дїдова і Бавина.

25. Рїзаво. Ї цє деї з ранкѸ хлопці вїршѸють; а
пообїді стари дѸть на ралеї; під-сме-
рок починаюцца коладки.

26. Богородица [Совор].

30. СтѸдїта. Сама брѸма зїмн, - велика стѸда.

31. Щєдрик [багата кѸтѧ]; Ѹ вєчерн цєдрѸють.

СІУЕНІ.

1. Василла, [новїї Ѹстаткованїї рїк]. Ї ранці за-
сївають.

5. Голодна кѸтѧ. Ї вєчерн роблють Хрестозначє.

6. Хрєци [водохрєци].

7. Івана Хрестителя [Соб. Івана Предтечи].

30. ТоѸх Свѧтих.

Дні.

Усеїдна.

Крива. У неділю цього тиждня пшчинне на мас-
ницю, [сиропст].

Масниця [мнлсрпст]. Пшчинне на пїст.

ЛЮТІ.

1. Стрічинне.

Про гроши,

Їки з нас повертаюцца тєпре і про дє-їки з старих, ѡких на́зві́ска покннѣли з нас и доїї.

Гроши за-глад того маюцца з свѣтї, шоб латкїш вѣло людѣ переѡскачнїс, про-мїж себе чи своїми спожитками вїд праць, чи дє-їкими над-банками, чи здоболати своїм трїбам; а чи, шоб латкїш з нечати людѣ свої жадоѡи; з-за того здаїѡ гроши маюцца: Спїжнї [мїднї], Срибнї, Золотї і Папїрчатї.

Старїї спїжнї:

Новїї спїжнї,

їки маючґ частїнѣ сриблѡ:

Гарїї . . . унїїука (самє дрібнє).	Унїїука = . . .	1 шєл. спїж.
Пїѣшєлаг. двїїука (два гарїї).	Двїїука = . . .	2 шєл. спїж.
Шєлаг . . . утїри глр. (Петрїѣска копїка).	Триїука = . . .	3 шєл. спїж.
Шаг . . . два шєлагн.	Шєлаг (сриб.) Копїка сриблѡ	} = 2 шаг. спїж.

Трета̀к . . . три ша́ги (па́так).	Ша́г (срѣбнѣй) . = 2 шєл. срѣбн.
Грѣ́зна . . 10 шєла́г. (2 па́такѣ)	Трета̀к (срѣбнѣй) = 3 шєл. срѣбн.
Шоста́к . . два трета̀ка (6 ша́гѣ).	Пѣ́сорокѣ́зка
Копѣ́ (спѣжнѣ) — 25 ша́г. у́н 50	Срѣбнѣй па́так } = 5 шєл. срѣбн.
шєла́г.	20 шєл. спѣж.

* * *

Нова́я сѣ́то-срѣ́бнѣ́:

Пѣ́сорокѣ́зка	3 шєл. срѣб., у́н 20 шєл. спѣжн.
Сорокѣ́зка	10 шєл. срѣб., у́н 40 шєла́г. спѣжн.
Зло́т	15 шєл. срѣб., у́н 60 шєла́г. спѣжн.
Сороко́вецѣ́	20 шєл. срѣб., двѣ сорокѣ́цѣ́, у́н 40 ша́г. спѣж.
Пѣ́зкѣ́пник	25 шєл. срѣб., у́н 2½ сорокѣ́цѣ́.
Тригрі́зник	3 шєл. срѣб., у́н 3 сорокѣ́цѣ́, у́н 2 злотн.
Кѣ́пник, ко́пѣ́, у́н	} . 50 шєл. срѣб., у́н 5 сорокѣ́ков.
Копо́кѣ́ (срѣбнѣ.)	
Тала́р	75 шєл. срѣб., у́н 5 злот , у́н 1½ ко́пн срѣбн.,
Каре́ванецѣ́	100 шєл. срѣбнѣ., у́н 10 сорокѣ́ков, у́н двѣ ко́пн срѣбн.

* * *

Цѣ́на лѣ́чва новѣ́х гроше́ спѣжнѣ́х и срѣбнѣ́х зго́ла́ непра́в-
ди́ва; вона́ ста́ла́ про-мѣ́ж лю́дом за не́до́мѣ́рка́ми,

тѣ ше з-за того здаѣа, шѡ людѣ немаючи ѡ себе
перших - дрѣвнѣхъ [гарііліѣ] [1] незміг розбивати остат-
ні - бѣлши на дрѣвнѣ. Тѣ але-ж, ѡк це повело людѣ до
чи-маанихъ таки згѣбѣ, - то треба вказати, шѡ новѣ гро-
ши спижні і сривні повинні лічѣтисѣ оѣ-ѡк:

Унѣтѣка (гаріі) = $\frac{5}{8}$ шел. спижномѣ, а не ѣсѡмѣ шелагѣ,
ѡк то прѣмають.

Двѣунѣтка . . . = $1\frac{3}{4}$ шел. спиж., а не 2 шел. спиж.

Триунѣтка . . . = $2\frac{7}{8}$ шел. спиж., а не 3 шел. спиж.

Шелаг (сривн.) = $3\frac{1}{2}$ шел. спиж., а не 4 шел. спиж.

Шаг (сривн.) . = 7 шел. спиж., а не 8 шел. спиж.

Третѡк = $10\frac{1}{2}$ шел. спиж., а не 12 шел. спиж.

Пѣсорокѣѣка . = $17\frac{1}{2}$ шел. спиж., а не 20 шел. спиж.

* * *

Ѣщо - сривнѣ.

Пѣсорокѣѣка . . . $17\frac{1}{2}$ шел. спиж., а не 20.

Сорокѣѣка , . . . 35 шел. спиж., а не 40.

Злотѣ $52\frac{1}{2}$ шел. спиж., а не 60.

Сороковѣѣ 70 шел. спиж., а не 80.

Пѣѣкѣппник $87\frac{1}{2}$ шел. спиж., а не 100.

[1] ѡки ѡ тѣ-роки повѣзники.

Тригрі́йник	105	шел. спиж., а не 120.
Кі́пник, копа	175	шел. спиж., а не 200.
Талар.	262 $\frac{1}{2}$	шел. спиж., а не 300.
Карбова́неї	350	шел. спиж., а не 400.

Стари́ золоті́ і срібні́ вѣли́: парі́чка, черві́-
неї́, леґ, чеґ, дґкат, дґкат - дві́чаґ, дґкат
вели́кий і дґг.

* * *

Нові́ сґто - золоті́:

Уєрві́неї	3 карбов. и 1 злотн.
Пі́зимпе́рал	5 карбов. и 2 злотн.
Импе́рал ,	10 карбов. и 4 злотн.

* * *

Папі́рчаті́:

Карбова́неї	350	шел. спиж., а не 400, ун 7 кіп спижн., а не 8, ун 2 копн срібн.
Три́тця	3	карбов., ун 21 копа спижн., а не 24, ун 6 кіп сріб.
Па́тця	5	карбов., ун 35 кіп. спижн., а не 40, ун 10 кіп сріб.

- Десятиця 10 карбов., ун 70 кїп. спнжн., а не 80; ун 20 кїп сребн.
- Пізкоповиця . . . 25 карб., ун 175 кїп. спнж., а не 200; ун 50 кїп сребн. Пізкопи карбокаїціѣ.
- Коповиця 50 кар. копà карбов., ун 350 кїп спнжн., а не 400; ун 100 кїп сребн.
- Сотиця , 100 кар., ун двї копи карб., ун 700 кїп спнж., а не 800; ун 200 кїп. сребн.

з	з	і	з	[ЗЕЛО]	ак	[З]	ы	[ѣри]	-	-	[и]
	ω	-	-	-	[О]		ь	[ѣр']	-	-	[']
	ѡ	-	-	-	[Ѡ]		ѡ	[юг]	-	-	[ю]
	ѡ	[от]	-	-	[от]		ѡ	-	-	-	[Ѡ] чи [ю]
	ѡ	-	-	-	[ост]		ѡ	[кѣ]	-	-	[кѣ]
ї	и	[иже]	-	[ї]			ψ	[кѣ]	-	-	[кѣ]
	ї	-	-	-	[ї]		ѡ	[їа]	-	-	[ѡ]
	ѣ	[ѣт']	-	[ѣ']			у	-	-	-	[ѣ]
	ѣ	-	-	-	[ѣ']		ѡ	[ѡита]	[ѡ]		
	у	[черк']	-	[ч]			ѡ	[ижица]	[ї]		
	ѡ	[ѣр']	-	-	[ѡ]						

• • •

Задѣтѣ тѣхъ знаменъ, про які дже наменѡаѡ, трапляюцца ше по старѡ-
писахъ: кажора [Ѡ], словотѣта [ѡ], каѡка [ѡ], і тѣта [ѡ]; а часомъ
ѡ словахъ одна чи двѣ літери на скінчи словѡ, чи з середини, кидаюцца і ста-
нобяюцца по надъ своїми словами; чи, дѣ-акі з нихъ, кривоцца пѣдъ тѣтаами.

Старіша Кни҃ска Церко҃вно-Сло҃блѣнска
Авѣтка.

А	Б	В	Г	Д	В	Ю	Ж	З	З
З	Н	І	К	Л	М	Н	О	П	Р
С	Т	У	У	Ф	Х	Ѡ	Ц	Ч	Ш
Щ	Х	Ы	Ь	Ѣ	Є	Ю	Ж	Ѡ	Ѡ
Ѣ	Ѣ	Ѣ	Ѣ	Ѣ	Ѣ	Ѣ	Ѣ	Ѣ	Ѣ

* . *

А	Б	В	Г	Д	Е	Е	Ж	З	З
Н	І	К	Л	М	Н	О	П	Р	С
Т	У	Ф	Х	Ѡ	Ц	Ч	Ш	Щ	З
Ы	Ь	Ѣ	Є	Ю	Ж	Ѡ	Ѡ	Ѣ	Ѣ

А. V.

* . *

Старо-Лавосѣка чн Празка.

А	Б	В	Г	Д	Є	ІЄ	Ж	З	И	Ї
К	Л	М	Н	О	П	Р	С	Т	Ѹ	Ф
Х	Ѡ	Ц	У	Ш	Щ	Ъ	Ы	Ь	Ѣ	Ю
Ѧ	Ѧ	Ѧ	Ѧ	Ѧ	Ѧ	Ѧ	Ѧ	Ѧ	Ѧ	Ѧ

• •

А	Б	В	Г	Д	Є	ІЄ	Ж	З	И	Ї
К	Л	М	Н	О	П	Р	С	Т	Ѹ	Ф
Х	Ѡ	Ц	У	Ш	Щ	Ъ	Ы	Ь	Ѣ	Ю
Ѧ	Ѧ	Ѧ	Ѧ	Ѧ	Ѧ	Ѧ	Ѧ	Ѧ	Ѧ	Ѧ

• •

ТИТЛѢВИ СЛѢВА, —

акн трапляюцца по книжках новаго друкванія [*].

Олока чытабн.

Без титлѣ

А. Аґґлаз, аґґласкій,	Ангелз, ангельскій,
арханґґлаз, арханґґльскій,	архангелз, архангельскій,
апаз, аптольскій.	апостолаз, апостольскій.
Б. Бґз, бжґтво,	Богз, Божество,
бца, блґженз,	Богородица, блаженз,
блґбенз, блґть,	благословенз, благодать,
бґоблґтны.	Богоблагодатный.
В. Влґа, влґца,	Владыка, Владычица,
влґчество, воскрґнїе.	владычество, воскресенїе.
Г. Гдґ, гдґство,	Господь, господство,
гдґрь, гдґинз,	Государь, господинз,
гпґжа.	госпожа.
Д. Дґх, дґховный,	Духз, дґховный,

[*] Цѣ новѣ друкванїе сталася з пачаткѣ XVIII-го вѣка

ДѢДЪ, ДѢЦА, ДѢТВО.

ДША, ДНЬ.

В. ВѢСТСТВО, ВѢЛІЕ,
ВѢЛІСТЪ, ВѢКПЪ,
ВѢПОСТВО.

Г. ГИЛЬ, ГЕРЛИМЪ.

К. КРѢТЪ, КРѢЩЕНІЕ.

Л. ЛЮБОМЪДРЪ, ЛЮСКІЙ.

М. МРЪ, МРОСТЬ,
МЛГТЬ, МЛРДІЕ,
МЛТЫНА, МЛТВА,
МТН, МРІА, МЧНКЪ,
МЦЪ, МЛНЦЪ.

Н. НБО, НБНЫЙ, НШЪ,
ННѢ, НЛА.

О. ОЦЪ, ОЧЪ, ОЧЕСТВО,
ОЧЕСКЪ.

Ѧ ДБА.

П. ПРЕМРОСТЬ, ПРѢТЪ,

ДАВИДЪ, ДѢВИЦА, ДѢВСТВО,

ДУША, ДЕНЬ.

ВСТЕСТВО, ВВАНГЕЛІЕ,

ВВАНГЕЛИСТЪ, ВПИСКОПЪ,

ВПИСКОПСТВО.

Исранль, Іерусалимъ.

Крестъ, крещеніе.

Любомудръ, людскій.

Мудръ, мудрость,

милость, милосердіе,

милостыня, молитва,

матн, Маріа, мученикъ,

мѣсцъ, младенецъ.

Небо, небесный, нашъ,

нынѣ, недѣла.

Отецъ, отецъ, отечество,

отеческъ.

О Свѣтаа Дѣва.

Премудрость, пресвѣтъ,

прѣ́то́лѣ, прѣ́кнѣ,
 прѣ́нѣ, прѣ́рокѣ,
 прѣ́ча, прѣ́но.

Р. Рѣ́тѣ, рѣ́тѣнѣ.

С. Сѣ́тѣ, сѣ́еннѣ,
 сѣ́нцѣ, сѣ́цѣ, сѣ́ртѣ,
 сѣ́ртѣ, сѣ́ба, сѣ́ль.

Т. Тѣ́ца, тѣ́ченѣ,
 тѣ́тѣ, тѣ́стоѣ.

Оу́. Оу́чѣ, оу́чѣнѣ,
 оу́чѣнѣ, оу́чѣнѣскѣ.

Х. Хрѣ́стоѣ, хрѣ́тоѣ,
 хрѣ́ті́аннѣ.

Ц. Цѣ́рь, цѣ́рѣца,
 цѣ́ркѣ, цѣ́рѣво,
 цѣ́рѣнѣ.

Ч. Чѣ́лѣ, чѣ́ль,
 чѣ́лѣскѣнѣ чѣ́ть.
 чѣ́тенѣ, чѣ́тнѣнѣ.

прѣ́сто́лѣ, прѣ́по́доѣнѣ,
 прѣ́ве́денѣ, Прѣ́рокѣ,
 Прѣ́дѣ́ча, прѣ́сно.

Ро́жде́стѣ, ро́жде́стѣнѣ.

Сѣ́лѣтѣ, сѣ́лѣеннѣ,
 сѣ́лѣнѣ, сѣ́рдѣнѣ, сѣ́ра́стѣ.
 сѣ́мѣ́ртѣ, сѣ́ба, сѣ́лѣтѣлѣ.

Тѣ́рѣца, тѣ́рѣченѣ,
 тѣ́рѣсѣлѣтѣ, тѣ́рѣсѣлѣтоѣ.

У́чѣ́тѣлѣ, у́чѣ́ннѣ,
 у́чѣ́нѣ, у́чѣ́нѣскѣ.

Хрѣ́стоѣ, Хрѣ́стоѣ,
 Хрѣ́стѣ́аннѣ.

Цѣ́рь, цѣ́рѣца,
 цѣ́ркѣ, цѣ́рѣво,
 цѣ́рѣнѣ.

Чѣ́лѣнѣ, чѣ́лѣнѣ,
 чѣ́лѣнѣскѣнѣ, чѣ́стѣ,
 чѣ́стенѣ, чѣ́стнѣнѣ.

прѣдко св[ѣ]тъ члвкъ зрѣд[ѣ]и, ког[д]а того оубо[г]иѣ, Пана
 слзгою и Потент[а]та нево[л]нико[м] оучинитѣ. дла того
 мовѣ аплх Павлх: Прехо[д]и[м]о[у] образъ мѣра сег[о] пере-
 минаетъ кшт[а]лтѣ св[ѣ]тъа того. Глиняныи начин[ѣ]а,
 натымы кол[ѣ]н[ѣ]к[ѣ] [ѣ]с члвкх, во члвкъ оучиниѣ Б[о]г[у], з гли-
 ны; дла того себѣ до Гончар[а] прировнываетъ Б[о]г[у],
 мовачи до ипат[ѣ]ншх: Ико брѣнѣе б[о]г[у] ск[л]дѣлнич[ѣ]и,
 Таковы доме илехъ б[о]г[у] мо[у]. Псѣт[ѣ]са т[ѣ]о[у]е гли-
 нѣн[ѣ]о[у]е начин[ѣ]а, гды [колѣ]н члвкх оумира[ѣ]е, але Б[о]г[у]
 знов[ѣ] з т[ѣ]о[у]еи глины, ииш[ѣ]о[у]е начин[ѣ]а въ о[б]стѣиѣ
 днѣ оучиниѣ, во н[а]то[у] чѣ св[ѣ]тъ люд[ѣ]и[е] встанѣ зм[ѣ]ртвѣ,
 и перем[ѣ]нѣт[ѣ]са, бѣда[ѣ]хъ апла Павла: всѣже изм[ѣ]нѣ-
 нилса воскор[ѣ]к, воигнобѣниѣ о[у]ка. Свѣкц[ѣ]ю тѣды [тодѣ]
 ласкамъ вѣиш[ѣ]и натымы к[а]занію показати, ииш[ѣ]и людѣ
 зм[ѣ]ртвѣ, встѣвши перем[ѣ]нѣт[ѣ]са, Х[в] Б[о]г[у] прошѣ о[у]помоч[ѣ],
 ласкх вѣиш[ѣ]и о[у] слзх[ѣ]и. і далі . . .

АБѢТКА ПЕТРІЇСКА.

Моско́вська абѣтка складала́ теж ѿ основахъ Церко́в-
но-Сло́вля́нскої; вона зве́ща Пётрї́їскою, бо
склала́ за Царя́ Пётра, а́кнї пїдві́ї її пїд шта́лт
Ланскїй.

А	Б	В	Г	Д	Е	Ж	З	И
І	К	Л	М	Н	О	П	Р	С
Т	У	Ф	Х	Ц	Ч	Ш	Щ	Ъ
Ы	Ь	Ѣ	Э	Ю	Я	Ө	У.	

а	б	в	г	д	е	ж	з	и	і
к	л	м	н	о	п	р	с	т	у
ф	х	ц	ч	ш	щ	ъ	ы	ь	ѣ
э	ю	я	ө	у.					

а	б	в	г	д	е	ж	з	и	і
к	л	м	н	о	п	р	с	т	у
ф	х	ц	ч	ш	щ	ъ	ы	ь	ь
э	ю	я	ѳ	ѵ					

Шо́-в латві́ш вѣло́ читати́ ѿсе́, поби́значине́ цею́
 лѣтѣ́кою, тре́ба за́здале́гид зна́ти, шо́:

[Е " Ъ] вимо́дла́юцца́ ѿ сло́вахъ ак [ѐ].

[І " И] [ї].

[І] нѣ́вѣ́лш ста́новѣ́цца́ пе́ред: и, е, о,
 ю, и я, - то́дї́ цѣ́ скла́д вимо́дла́юцца́
 ак: і́і́, і́е́, і́о́, і́ю́, и і́а́; шо́ на́ча-
 стѣ́ю вѣ́ка́ на скѣ́нчи́ сло́в; а

[И] вѣ́трѣ́мѣ́цца́ нѣ́вѣ́лш ѿ се́ре́динѣ́, чи́ з
 по́чаткѣ́ сло́в.

[Э] вѣ́тѣ́нѣ́цца́ ак [ѳ].

[Я] [ѵ].

[ѳ " ѵ] [ѳ].

[Ъ] витримдіцца на скінчї-сло҃, а інколи
і ҃ середїні по-пєред [ѡ и ѣ]; - а
[Ъ] - по ҃саком҃ місці, де треба мѡкѣ з҃-
пинкѣ.

Ця аветка ҃статкована скрі́з по Р҃ссїї і ҃ нас те-ж,
з своєю Ново-҃радною [вїжовою] мовою, на ѡкої
вїписанї: Статкї, Накѡзи, ҃саки ҃вдѡписї і
҃се, ҃по-рїч належного ор҃дѡванѡ Краєм та людом.

Кїнець.

